

«ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկուլ Բանկ» ՓԲԸ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

*2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	4
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	5

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	6
2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	7
4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ	29
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30
6. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ	31
7. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	31
8. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	32
9. Հաճախորդներին տրված վարկեր	32
10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	34
11. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	36
12. Հարկում	37
13. Այլ ակտիվներ	39
14. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	39
15. Այլ փոխառություններ	39
16. Այլ պարտավորություններ	40
17. Կապիտալ	40
18. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	41
19. Զուտ տոկոսային եկամուտ	42
20. Միջնորդավճարներ գծով զուտ եկամուտ	43
21. Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	43
22. Այլ եկամուտ	43
23. Այլ գործառնական ծախսեր	43
24. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	44
25. Ռիսկերի կառավարում	44
26. Իրական արժեքի չափում	52
27. Ֆինանսական գործիքների հաշվանցում	55
28. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն	56
29. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ	57
30. Դուստր կազմակերպություններ	58
31. Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	59
32. Կապիտալի համարժեքություն	59

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ernst & Young CJSC
1 Northern Ave., office 27
Yerevan, 0001, Armenia
Tel: +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Fax: +374 (10) 500 706
www.ey.com/am

«Էրնսթ և Ինգ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0001
Հյուսիսային պող. 1, գրասենյակ 27
Հեռ. +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Ֆաքս. +374 (10) 500 706

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկոլ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետերերին և Խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱԿԲԱ-Կրեդիտ Ագրիկոլ Բանկ» փակ բաժնետիրական ընկերության և Նրա դուստր ընկերության (միասին՝ «Խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը, 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունը, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների եւ դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի ֆինանսական վիճակը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ների):

Կարծիքի արտահայտման հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պարտականությունները նկարագրված են ստորև «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում:
Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Վարքագծի Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի Պրոֆեսիոնալ Հաշվապահների Վարքագրքի (ՀՎՄՍԽ Վարքագիրք), և մենք կատարել ենք վարքագծի հետ կապված մեր այլ պարտականությունները՝ համաձայն ՀՎՄՍԽ Վարքագրքի: Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանքներ

Խմբի՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, որը չձևափոխված կարծիք է արտահայտել այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ 2016 թ. ապրիլի 26-ին:

Ղեկավարության և Խորհրդի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան պատրաստելու և ճշմարիտ ներկայացնելու, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Խմբի անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, համապատասխան դեպքերում անընդհատ գործելու հետ կապված հարցերը բացահայտելու և կազմակերպության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Խորհուրդը պատասխանատու է Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացրած աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն աուդիտի ողջ ընթացքում: Մենք նաև իրականացնում ենք հետևյալը.

- ▶ Հայտնաբերում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության վերաբերյալ՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, սակայն ոչ Խմբի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով:
- ▶ Գնահատում ենք կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան տեղեկատվության բացահայտման խելամտությունը:
- ▶ Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է ղեկավարի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Խմբի անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրակացնում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն դարձնել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևավորվել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել Խմբի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ Գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու ղեկավարի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ▶ Ձեռք ենք բերում համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ Խմբի ընկերությունների ֆինանսական տեղեկատվության և ձեռնարկատիրական գործունեությունների վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք խմբի աուդիտի հանձնարարման, վերահսկման և իրականացման համար: Մենք միանձնյա պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Ի թիվս այլ հարցերի, Խորհրդին տեղեկացնում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող կարևոր թերությունների մասին:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Աուդիտի բաժնի հիմնադիր գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

Գլխավոր տնօրեն՝ Լ. Սարգսյան՝
Ի դեմս լիազորված անձ Է. Հայրապետյանի
(գործող 2016թ. օգոստոսի 1-ին տրված լիազորագրի հիման վրա)

10 ապրիլի, 2017թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	55,575,863	54,169,788
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ	6	24,974	–
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	7	8,092,078	1,183,304
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	8		
- Խմբի կողմից պահվող		26,275,179	17,350,075
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		–	2,638,083
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9	165,222,046	168,358,966
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	10	9,760,982	9,607,216
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	31	263,639	243,032
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	11	15,328,248	15,278,358
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ		234,387	1,504,741
Այլ ակտիվներ	13	2,494,447	2,519,675
Ընդամենը ակտիվներ		283,271,843	272,853,238
Պարտավորություններ			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ	6	1,891	51,658
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ		34,543	23,339
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		–	2,500,627
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	14	122,572,134	107,606,091
Այլ փոխառություններ	15	100,144,291	105,504,099
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով		54,596	–
Հետաձգված պարտավորություններ շահութահարկի գծով	12	798,954	931,511
Այլ պարտավորություններ	16	3,070,339	2,523,785
Ընդամենը պարտավորություններ		226,676,748	219,141,110
Կապիտալ	17		
Բաժնետիրական կապիտալ		30,000,000	30,000,000
Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ		2,990,119	2,990,119
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		1,487,492	427,278
Չբաշխված շահույթ		20,501,757	18,816,669
Բանկի բաժնետերերին վերագրելի ընդամենը կապիտալ		54,979,368	52,234,066
Չվերահսկվող բաժնեմաս		1,615,727	1,478,062
Ընդամենը կապիտալ		56,595,095	53,712,128
Ընդամենը կապիտալ և պարտավորություններ		283,271,843	272,853,238

Ստորագրվել և վավերացվել է Բանկի Տնօրինության կողմից՝

Հակոբ Անդրեասյան

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Արմեն Հակոբյան

Գլխավոր հաշվապահ

10 ապրիլի, 2017

1-32 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն

2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Տոկոսային եկամուտ	19	31,617,621	32,226,144
Տոկոսային ծախս	19	(13,943,736)	(15,192,877)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		17,673,885	17,033,267
Վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի ձևավորման գծով ծախս	9, 10	(6,691,765)	(8,606,816)
Զուտ տոկոսային եկամուտ վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստից հետո		10,982,120	8,426,451
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	20	3,247,973	3,265,417
Միջնորդավճարների գծով ծախս	20	(1,640,339)	(1,252,189)
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		236,009	3,756
Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	21	967,032	1,487,471
Զուտ օգուտ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		70,260	38,634
Ասոցիացված կազմակերպությունների վնասի բաժնեմաս		(8,604)	(41,749)
Այլ եկամուտ	22	3,128,215	2,168,927
Ոչ տոկոսային եկամուտ		6,000,546	5,670,267
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(8,097,518)	(6,780,965)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	11	(1,523,791)	(1,628,178)
Հողի և շենքերի վերազնահատումից կորուստներ		-	(590,338)
Այլ գործառնական ծախսեր	23	(1,064,056)	(1,473,567)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	24	(2,976,237)	(3,234,716)
Արժեզրկման և պահուստների ձևավորման գծով այլ ծախսեր	13	(544,232)	(31,209)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(14,205,834)	(13,738,973)
Շահույթ մինչև շահութահարկ		2,776,832	357,745
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(954,079)	(397,766)
Հաշվետու տարվա շահույթ/(վնաս)		1,822,753	(40,021)
Վերագրելի՝			
- Բանկի բաժնետերերին		1,685,088	(41,689)
- Չվերահսկվող բաժնեմասին		137,665	1,668
		1,822,753	(40,021)

1-32 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն

2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Հաշվետու տարվա շահույթ/(վնաս)		1,822,753	(40,021)
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից չիրացված օգուտ/(վնաս)		1,359,013	(158,068)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերի հետ կապված գործառնություններից իրացված օգուտ՝ վերադասակարգված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում		(70,260)	(38,634)
Շահութահարկի ազդեցություն	12	(257,751)	39,341
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		1,031,002	(157,361)
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>			
Շենքերի վերագնահատում		-	(399,091)
Շահութահարկի ազդեցություն	12	-	79,818
Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս չվերադասակարգվող զուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ		-	(319,273)
<i>Ասոցիացված կազմակերպությունների այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների բաժնեմաս՝</i>			
Որոշակի պայմաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող		36,515	9,778
Շահութահարկի ազդեցություն	12	(7,303)	(1,956)
Ընդամենը ասոցիացված կազմակերպությունների այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների բաժնեմաս		29,212	7,822
Հաշվետու տարվա այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս) հարկումից հետո		1,060,214	(468,812)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		2,882,967	(508,833)
Վերագրելի՝			
- Բանկի բաժնետերերին		2,745,302	(510,501)
- Չվերահսկվող բաժնեմասին		137,665	1,668
		2,882,967	(508,833)

1-32 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Բանկի բաժնետերերին վերագրելի						
	Բաժնետիրական կապիտալ	Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը	Չվերահսկվող բաժնեմաս	Ընդամենը կապիտալ
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	30,000,000	3,888,683	576,817	18,279,067	52,744,567	1,548,304	54,292,871
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ							
Հաշվետու տարվա վնաս	-	-	-	(41,689)	(41,689)	1,668	(40,021)
Այլ համապարփակ վնաս	-	(319,273)	(149,539)	-	(468,812)	-	(468,812)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ վնաս	-	(319,273)	(149,539)	(41,689)	(510,501)	1,668	(508,833)
Գործարքներ սեփականատերերի հետ՝ ուղղակիորեն գրանցված կապիտալում							
Հայտարարված շահաբաժիններ	-	-	-	-	-	(71,910)	(71,910)
Ընդամենը գործարքներ սեփականատերերի հետ	-	-	-	-	-	(71,910)	(71,910)
Տեղափոխություն վերագնահատումից աճից չբաշխված շահույթ	-	(579,291)	-	579,291	-	-	-
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,000,000	2,990,119	427,278	18,816,669	52,234,066	1,478,062	53,712,128
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ							
Հաշվետու տարվա շահույթ	-	-	-	1,685,088	1,685,088	137,665	1,822,753
Այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	1,060,214	-	1,060,214	-	1,060,214
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ եկամուտ	-	-	1,060,214	1,685,088	2,745,302	137,665	2,882,967
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,000,000	2,990,119	1,487,492	20,501,757	54,979,368	1,615,727	56,595,095

1-32 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2016թ.</i>	<i>2015թ.</i>
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		31,815,260	31,914,355
Վճարված տոկոսներ		(13,897,053)	(15,596,891)
Ստացված միջնորդավճարներ		3,247,973	3,265,417
Վճարված միջնորդավճարներ		(1,640,339)	(1,252,189)
Զուտ մուտքեր շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներից		236,009	42,390
Զուտ մուտքեր փոխարժեքային տարբերություններից		1,285,755	1,336,147
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր		(1,011,998)	(866,023)
Ստացված այլ եկամուտ		2,812,094	720,364
Աշխատակազմին վճարված գումարներ		(8,009,897)	(6,710,645)
Վճարված այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր		(2,976,237)	(2,368,696)
Դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		11,861,567	10,484,229
<i>Գործառնական ակտիվների զուտ (ավելացում)/նվազում</i>			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ		(24,990)	200,961
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(5,975,819)	11,575,646
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(4,408,337)	263,451
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		(289,977)	(1,069,946)
Այլ ակտիվներ		(446,270)	55,613
<i>Գործառնական պարտավորությունների զուտ ավելացում/(նվազում)</i>			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ		(49,768)	-
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ		10,792	15,811
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		(2,500,000)	(4,507,028)
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ		14,220,220	8,292,065
Այլ պարտավորություններ		318,891	449,946
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը		12,716,309	25,760,748
Վճարված շահութահարկ		(13,159)	(354,552)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից		12,703,150	25,406,196
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(1,581,305)	(1,578,736)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վաճառքից հոսքեր		3,480	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերում		(15,239,768)	(12,480,637)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վաճառք և մարում		10,267,008	1,699,099
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում		(6,550,585)	(12,360,274)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Այլ փոխառությունների ներգրավումից հոսքեր		43,219,228	22,556,064
Այլ փոխառությունների մարումներ		(47,939,182)	(45,886,159)
Վճարված շահաբաժիններ		-	(71,910)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ֆինանսավորման գործունեությունում		(4,719,954)	(23,402,005)
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(26,536)	(43,181)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)		1,406,075	(10,399,264)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեսկզբին		54,169,788	64,569,052
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ տարեվերջին	5	55,575,863	54,169,788

1-32 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

«ԱԳԲԱ-Կրեդիտ Ազրիկոլ Բանկ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») մայր կազմակերպությունն է Խմբում, որը բաղկացած է Բանկից և իր դուստր կազմակերպությունից՝ «ԱԳԲԱ Լիզինգ Վարկային Կազմակերպություն» ՓԲԸ-ից (միասին՝ «Խումբ»)։ Այն ձևավորվել է 1995թ.-ին, որպես միացյալ սեփականությամբ կոոպերատիվ բանկ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և 2006թ.-ին ձևաչափվել է որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն։ Բանկը գործունեություն է իրականացնում ՀՀ Կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ «ԿԲ») կողմից տրված ընդհանուր բանկային լիցենզիայի հիման վրա և հանդիսանում է ՀՀ ավանդների ապահովագրության պետական համակարգի անդամ։

Բանկն ընդունում է բնակչությունից ավանդներ, տրամադրում է վարկեր և իրականացնում է դրամական փոխանցումներ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում և ՀՀ տարածքից դուրս, իրականացնում է արտարժույթի փոխանակման գործարքներ և մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ իր կորպորատիվ և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին։ Բանկի գլխամասային գրասենյակը գտնվում է Երևան քաղաքում, և այն ունի 58 մասնաճյուղեր (ներառյալ՝ գլխամասը) Երևանում և ՀՀ այլ մարզերում։ Բանկի գրանցման իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան 0002, Արամի փողոց 82-84։

ԱԳԲԱ Լիզինգ Վարկային Կազմակերպությունը ձևավորվել է 2003թ.-ի մարտի 30-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն։ Ընկերության հիմնական գործունեությունը ֆինանսական վարձակալության գծով գործառնություններն են իրավաբանական և ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների հետ։ Ընկերությունն ունի վարկային կազմակերպության լիցենզիա՝ տրված ՀՀ ԿԲ-ի կողմից։ Ընկերությունը հանդիսանում է Խմբի դուստր կազմակերպություն և համախմբվում է սույն ֆինանսական հաշվետվություններում։

2016թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալ բաժնետերերն ունեն Բանկի բաժնետոմսերի 10%-ից ավելին.

Բաժնետեր	2016թ., %	2015թ., %
Կրեդիտ Ազրիկոլ Ս.Ա.	15.56	15.56
«Արմավիրի գյուղացիական փոխօգնության մարզային միավորում» հասարակական կազմակերպություն	14.08	14.08
Սակամ Ինտերնասիոնալ «Արարատի գյուղացիական փոխօգնության մարզային միավորում» հասարակական կազմակերպություն	12.44	12.44
Այլ	45.64	45.64
Ընդամենը	100.00	100.00

Խումբը չունի վերջնական վերահսկող մայր կազմակերպություն։ Կրեդիտ Ազրիկոլ Ս.Ա.-ն և Սակամ Ինտերնասիոնալը վերահսկվում են Նոյն կազմակերպության կողմից, որն ունի Նշանակալի ազդեցություն Խմբի վրա այդ ընկերությունների միջոցով։

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

Ընդհանուր մաս

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն։

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ բացահայտվածի։ Օրինակ՝ առևտրային և վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերը, ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, հողը և շենքերը գնահատված են իրական արժեքով։

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ։

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները (շարունակություն)

Վերադասակարգումներ

2016թ.-ի ներկայացմանը համապատասխանեցնելու նպատակով 2015թ.-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում կատարվել են հետևյալ վերադասակարգումները.

	<i>Համաձայն Նախորդ հաշվետվության</i>	<i>Վերադասա- կարգում</i>	<i>Ճշգրտված</i>
Արժեզրկումից կորուստներ	(8,638,025)	8,638,025	–
Վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստի ձևավորման գծով ծախս	–	(8,606,816)	(8,606,816)
Արժեզրկման և պահուստների ձևավորման գծով այլ ծախսեր	–	(31,209)	(31,209)
Այլ գործառնական ծախսեր	(1,515,316)	41,749	(1,473,567)
Ասոցիացված կազմակերպությունների վնասի բաժնեմաս	–	(41,749)	(41,749)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(4,862,894)	1,628,178	(3,234,716)
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	–	(1,628,178)	(1,628,178)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

Խումբը կիրառել է հետևյալ վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2016 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ. Նախաձեռնություն տեղեկատվության բացահայտման ոլորտում

ՀՀՄՍ 1-ում կատարված փոփոխությունները հստակեցնում են, այլ ոչ թե էապես փոխում ՀՀՄՍ 1-ի առկա պահանջները: Փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը՝

- ▶ ՀՀՄՍ 1-ի պահանջները էականության նկատմամբ,
- ▶ Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունների առանձին հոդվածները կարող են առանձնացվել,
- ▶ Կազմակերպություններն ունեն հնարավորություն ընտրելու ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրությունների ներկայացման կարգը,
- ▶ Բաժնեմասնակցության մեթոդով հաշվառվող ասոցիացված կազմակերպությունների և համատեղ ձեռնարկությունների համապարփակ եկամտի մասը պետք է ներկայացվի ամբողջությամբ մեկ հոդվածում և դասակարգվի որպես հոդվածներ, որոնք հետագայում կդասակարգվեն կամ չեն դասակարգվի շահույթի կամ վնասի կազմում:

Բացի այդ, փոփոխությունները պարզաբանում են այն պահանջները, որոնք կիրառվում են ֆինանսական վիճակի, ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում լրացուցիչ միջանկյալ ենթագումարների բացահայտման ժամանակ: Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016 թ.-ի հունվարի 1-ից կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Խումբը համապատասխանաբար փոփոխել է իր համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության ներկայացման ձևը:

ՖՀՄՍ 10, ՖՀՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 28–ում փոփոխություններ. Ներդրումային կազմակերպություններ՝ համախմբման բացառության կիրառում

Փոփոխությունները վերաբերում են այն խնդիրներին, որոնք ի հայտ են եկել ՖՀՄՍ 10-ի համաձայն ներդրումային կազմակերպություններին համախմբման պահանջից ազատման բացառության կիրառման արդյունքում: ՖՀՄՍ 10-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման պահանջից ազատումը վերաբերում է այն մայր կազմակերպությանը, որը հանդիսանում է որևէ ներդրումային կազմակերպության դուստր, որն իր բոլոր դուստր կազմակերպությունները չափում է իրական արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Ավելին, \$ՀՄՍ 10-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ պետք է համախմբվի ներդրումային ընկերության միայն այն դուստր կազմակերպությունը, որն իր հերթին ներդրումային կազմակերպություն չէ և աջակցող ծառայություններ է տրամադրում ներդրումային կազմակերպությանը: Ներդրումային կազմակերպության մնացած այլ դուստր կազմակերպությունները չափվում են իրական արժեքով: «Ներդրումներ ստացիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում» ՀՀՄՍ 28-ում փոփոխությունները թույլ են տալիս ներդրողին բաժնեմասնակցության մեթոդը կիրառելիս պահպանել ներդրումային կազմակերպության հետ ստացիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկության կողմից՝ դուստր ընկերություններում իր բաժնեմասնակցության նկատմամբ կիրառած իրական արժեքի չափումը:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց և ուժի մեջ են մտնում 2016 թ. -ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Սույն փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չունեն Խմբի վրա, քանի որ Խումբը չի կիրառում համախմբման պահանջներից բացառությունները:

\$ՀՄՍ-երի տարեկան բարելավումներ՝ 2012թ.-2014թ. ժամանակաշրջան

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2016 թ. -ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Դրանք, մասնավորապես ներառում են՝

\$ՀՄՍ 5 «Կաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն»

Ակտիվները (կամ օտարման խմբերը) ընդհանուր առմամբ օտարվում են կա՛մ վաճառքի, կա՛մ սեփականատերերի միջև բաշխման միջոցով: \$ՀՄՍ 5-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ նշված օտարման մեթոդներից մեկը մյուսով փոխարինելը չի նշանակի օտարման նոր պլան, այլ այն կհանդիսանա սկզբնական ծրագրի շարունակություն: Հետևաբար \$ՀՄՍ 5-ի պահանջների կիրառման ընդհատում չի լինի: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի առաջընթաց կերպով: Սույն փոփոխությունը ազդեցություն չունի Խմբի վրա:

\$ՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. բացահայտումներ»

Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը, որը ներառում է միջնորդավճար, կարող է հանդիսանալ ֆինանսական ակտիվի շարունակական ներգրավվածություն: Կազմակերպությունը պետք է գնահատի միջնորդավճարի բնույթը և պայմանագիրը \$ՀՄՍ 7-ի շարունակական մասնակցության ուղեցույցի համաձայն՝ գնահատելու համար, թե արդյոք պահանջվում են բացահայտումներ: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի այնպես, որ շարունակական ներգրավվածություն կազմող ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի գնահատումը կատարվի հետընթաց: Սակայն, պահանջվող բացահայտումները չպետք է կատարվեն ավելի վաղ ժամանակահատվածներում, քան այն տարեկան ժամանակաշրջանը, երբ կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառում է փոփոխությունները: Սույն փոփոխությունը ազդեցություն չունի Խմբի վրա:

Համախմբման հիմունքներ

Դուստր ընկերությունները, որոնց գործունեության նկատմամբ Խումբը վերահսկողություն է իրականացնում, համախմբվում են: Վերահսկողությունն իրականացվում է այն դեպքում, երբ Խումբն իրավունք ունի ներդրումներից ստանալ փոփոխական արդյունքներ կամ ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին և կարող է ազդել այդ ներդրումներից ստացվող արդյունքների վրա իր իրավասությունների միջոցով: Մասնավորապես, Խումբը վերահսկում է ներդրումը, միայն և միայն այն դեպքում, երբ բավարարվում են հետևյալ պայմանները՝

- ▶ Խումբն ունի իրավասություն ներդրման օբյեկտի նկատմամբ (այսինքն՝ գոյություն ունեցող իրավունքներ, որոնք ապահովում են ներդրման օբյեկտի նշանակալի գործունեությունը կառավարելու հնարավորություն),
- ▶ Խումբն ունի իրավունք ներդրումներից ստացվող փոփոխական արդյունքների նկատմամբ և ենթարկվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին,
- ▶ Խումբն ունի հնարավորություն օգտագործելու իր իրավասությունները ներդրման օբյեկտի նկատմամբ՝ ներդրումներից փոփոխական արդյունքների վրա ազդելու նպատակով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Որպես կանոն, ենթադրվում է, որ վերահսկողությունը պայմանավորված է ձայնի իրավունքի մեծամասնությամբ: Սույն ենթադրության հաստատման, ինչպես նաև Խմբի մոտ մեծամասնությունից ավելի քիչ քվեարկման կամ ներդրման օբյեկտի նկատմամբ մեծամասնությունից ավելի քիչ նմանատիպ իրավունքների առկայության դեպքում, Խումբը հաշվի է առնում է բոլոր փաստերը և հանգամանքները տվյալ ներդրման օբյեկտի նկատմամբ իրավասության առկայությունը գնահատելիս, ներառյալ՝

- ▶ ներդրման օբյեկտի նկատմամբ ձայնի իրավունք ունեցող անձանց հետ պայմանագրային համաձայնությունը,
- ▶ այլ համաձայնագրերից ծագող իրավունքները,
- ▶ Խմբին պատկանող առկա և հնարավոր քվեարկման իրավունքները:

Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է, երբ Խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր ընկերության նկատմամբ և դադարում է, երբ Խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը: Ներխմբային բոլոր գործարքները, ինչպես նաև այդ գործարքների արդյունքում առաջացած մնացորդներն ու չիրացված օգուտները ամբողջությամբ բացառվում են: Չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրտվում են՝ այդ ընկերությունների հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունները Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություններին համապատասխանեցնելու նպատակով:

Առանց վերահսկման կորստի դուստր ընկերությունում մասնակցության փոփոխությունը հաշվառվում է որպես սեփական կապիտալում փոփոխություն: Դուստր կազմակերպության վնասները վերագրվում են չվերահսկող բաժնեմասին, նույնիսկ եթե այն հանգեցնում է բացասական մնացորդի:

Եթե Խումբը կորցնում է դուստր կազմակերպության նկատմամբ վերահսկողությունը, այն ապաճանաչում է դուստր կազմակերպության ակտիվները (ներառյալ՝ գույքի) և պարտավորությունները, ցանկացած չվերահսկվող բաժնեմասի հաշվեկշռային արժեք, սեփական կապիտալում արտացոլվող փոխարկման կուտակված տարբերությունները, ճանաչում է ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը, մնացած ներդրման իրական արժեքը, գործարքի արդյունքում առաջացած ավել կամ պակաս գումարը շահույթում կամ վնասում, վերադասակարգում է նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված տարրերի մայր կազմակերպության բաժինը շահույթում կամ վնասում կամ չբաշխված շահույթում:

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումները հաշվառվում են՝ օգտագործելով ձեռքբերման մեթոդը: Ձեռքբերման արժեքը չափվում է որպես ձեռքբերման օրվա դրությամբ փոխանցված հատուցման իրական արժեքի և ձեռքբերվող ընկերության ցանկացած չվերահսկվող բաժնեմասի հանրագումար: Յուրաքանչյուր ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման համար ձեռքբերող կողմը չափում է ձեռքբերված կազմակերպության չվերահսկվող բաժնեմասը, որը բաժնետերերին ներկա պահին էլ տալիս է ընկերության զուտ ակտիվներում համապատասխան բաժնի իրավունք ընկերության լուծարման դեպքում, կա՛ն իրական արժեքով, կա՛ն ձեռքբերված ընկերության որոշելի զուտ ակտիվների համապատասխան մասի գումարի չափով: Չվերահսկվող բաժնեմասի այլ բաղադրիչները գնահատվում են ձեռքբերման պահին իրական արժեքով: Առաջացած ձեռքբերման ծախսումները ծախսագրվում են:

Եթե Խումբը ձեռք է բերում ձեռնարկատիրական գործունեություն, ապա ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները դասակարգվում են պայմանագրի պայմաններին, տնտեսական բնույթին և ձեռքբերման պահին այլ էական պայմաններին համապատասխան: Սա ներառում է ձեռքբերվող կազմակերպության հիմնական պայմանագրերում պարունակվող ածանցյալ գործիքների տարանջատման անհրաժեշտության վերլուծությունը:

Ձեռնարկատիրական գործունեության փուլային ձեռքբերման դեպքում ձեռքբերողը ձեռքբերվող կազմակերպությունում իր նախկինում ունեցած բաժնեմասը պետք է վերաչափի ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ իրական արժեքով և արդյունքում ստացված օգուտը կամ վնասը ճանաչի շահույթում կամ վնասում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ճեռնարկատիրական գործունեության միավորում (շարունակություն)

Ցանկացած պայմանական հատուցում, որը պետք է փոխանցվի ձեռքբերողի կողմից, ճանաչվում է ձեռքբերման պահին իրական արժեքով: Ակտիվ կամ պարտավորություն հանդիսացող պայմանական հատուցումների իրական արժեքի ցանկացած հետագա փոփոխություն ճանաչվում է ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն շահույթում կամ վնասում կամ որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների փոփոխություն: Եթե պայմանական հատուցումը դասակարգվում է որպես սեփական կապիտալ, ապա այն չի վերաչափվում՝ մինչև կապիտալում ամբողջական մարումը:

Գուդվիլը սկզբնապես չափվում է սկզբնական արժեքով, որը հանդիսանում է փոխանցված հատուցման և ճանաչված չվերահսկվող բաժնեմասի հանրագումարի և ձեռքբերված որոշելի զուտ ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների իրական արժեքների տարբերությունը: Եթե փոխհատուցումը ավելի քիչ է, քան ձեռքբերված դուստր ընկերության զուտ ակտիվների իրական արժեքը, ապա տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Սկզբնական ճանաչումից հետո գուդվիլը չափվում է սկզբնական արժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կուտակված ցանկացած կորստով: Արժեզրկման ստուգման նպատակով ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում ձեռքբերված գուդվիլը, ձեռքբերման ամսաթվից սկսած, պետք է բաշխվի Խմբի այն դրամաստեղծ միավորներին, որոնք ակնկալվում է, որ կստանան օգուտներ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումից՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք ձեռքբերվողի այլ ակտիվները կամ պարտավորությունները վերագրված են այդ միավորներին, թե՛ ոչ:

Եթե գուդվիլը կազմում է դրամական միջոցներ ստեղծող ստորաբաժանման մաս, և այդ ստորաբաժանման մի մասն օտարվում է, օտարվող մասին վերագրելի գուդվիլը ընդգրկվում է այդ գործունեության հաշվեկշռային արժեքի մեջ օտարումից շահույթը կամ վնասը որոշելիս: Այս պարագայում օտարվող գուդվիլը գնահատվում է օտարվող գործունեության արժեքի և դրամական միջոցներ ստեղծող ստորաբաժանման մնացած մասի արժեքի հարաբերության հիման վրա:

Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերումը

Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող դուստր կազմակերպությունների ձեռքբերման հաշվառումն իրականացվում է բաժնեմասերի միավորման մեթոդով:

Ընդհանուր վերահսկողության տակ գտնվող կողմերի միջև փոխանցված դուստր կազմակերպության ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմում հաշվեկշռային արժեքով, որով արտացոլված են դուստր կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվության մեջ՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ: Նախորդ սեփականատիրոջ կողմից կազմակերպության գնման ժամանակ առաջացած գուդվիլը նույնպես արտացոլվում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում: Զուտ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման տարբերությունը ընդգրկվում է այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում որպես սեփական կապիտալի ճշգրտում:

Տվյալ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ներառյալ համեմատական տվյալները, կազմվում են այնպես, եթե դուստր կազմակերպությունը ձեռք բերված լիներ Խմբի կողմից նախորդ սեփականատիրոջ կողմից սկզբնական ձեռքբերման ամսաթվով:

Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում

Ասոցիացված են համարվում այն կազմակերպությունները, որոնցում Խումբը ունի 20%-ից 50% քվեարկող բաժնեմաս, կամ Խումբն ունի էական ազդեցության այլ հնարավորություններ, որը, սակայն, չի նշանակում լիովին վերահսկում: Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումները հաշվառվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով և սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով՝ ներառյալ գուդվիլը: Հաշվեկշռային արժեքի հետագա փոփոխությունները արտացոլում են միավորմանը հաջորդող Խմբի՝ ասոցիացված կազմակերպության զուտ ակտիվների բաժնեմասի փոփոխությունները: Խմբի՝ ասոցիացված կազմակերպության շահույթի կամ վնասի բաժնեմասը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, իսկ պահուստներում փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում (շարունակություն)

Այնուամենայնիվ, երբ Խմբի՝ ասոցիացված կազմակերպություններում վնասների բաժինը գերազանցում է իր բաժնեմասը ասոցիացված կազմակերպությունում, Խումբը չի ճանաչում հետագա կորուստները, եթե Խումբը չի պարտավորվում հետագա վճարումներ կատարել ասոցիացված կազմակերպությանը կամ ասոցիացված կազմակերպության անունից:

Չիրացված օգուտները Խմբի և իր ասոցիացված կազմակերպության միջև գործարքներից բացառվում են մինչև Բանկի՝ ասոցիացված կազմակերպությունում բաժնեմասը. չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքի, երբ համապատասխան գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին:

Իրական արժեքի չափում

Խումբը այնպիսի ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են առևտրական նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, ածանցյալ գործիքները և այնպիսի ոչ ֆինանսական ակտիվները, ինչպիսիք են հիմնական միջոցները, չափում է իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Անորոշագրված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 26-ում:

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ, ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական, կամ դրա բացակայության դեպքում՝ ամենաբարենպաստ շուկայում կատարվող շուկայի մասնակիցների միջև տվորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Իրական արժեքով չափումը ենթադրում է, որ ակտիվի վաճառքը կամ պարտավորության փոխանցումը կատարվում է՝

- ▶ այդ ակտիվի կամ պարտավորության հիմնական շուկայում,
- ▶ կամ հիմնական շուկայի բացակայության դեպքում տվյալ ակտիվի կամ պարտավորության համար ամենաբարենպաստ շուկայում:

Խումբը պետք է մուտքի հնարավորություն ունենա հիմնական կամ ամենաբարենպաստ շուկա: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափվում է՝ կիրառելով այնպիսի ենթադրություններ, որոնք շուկայի այլ մասնակիցները կօգտագործվեին ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը որոշելիս՝ ենթադրելով, որ շուկայի մասնակիցները գործում են իրենց լավագույն տնտեսական շահերից ելնելով: Ոչ ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի չափումը հաշվի է առնում շուկայի մասնակցի՝ տնտեսական օգուտներ ստեղծելու կարողությունը՝ ակտիվի առավել արդյունավետ և լավագույն օգտագործումից կամ այն շուկայի մեկ այլ մասնակցի վաճառելուց, ով ակտիվը կօգտագործեր առավել արդյունավետ և լավագույն կերպով:

Խումբը պետք է օգտագործի գնահատման մեթոդներ, որոնք տեղին են տվյալ հանգամանքներում, և որոնք համար բավարար տվյալներ կան իրական արժեքը չափելու համար՝ առավելագույնին հասցնելով համապատասխան դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը և նվազագույնին հասցնելով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների օգտագործումը:

Բոլոր ակտիվներն ու պարտավորությունները, որոնց իրական արժեքը չափվում կամ բացահայտվում է ֆինանսական հաշվետվություններում, դասակարգվում են ըստ ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիայի՝ ելնելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից՝

- ▶ 1-ին մակարդակ - նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (չճշգրտվող),
- ▶ 2-րդ մակարդակ - գնահատման մոդելներ, որոնցում բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից,
- ▶ 3-րդ մակարդակ - գնահատման մոդելներ, որտեղ իրական արժեքի չափման համար էական նշանակություն ունեցող հիերարխիայի առավելագույն ցածր մակարդակի ելակետային տվյալները շուկայում դիտարկելի չեն:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Այն ակտիվների և պարտավորությունների համար, որոնք պարբերաբար ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, Խումբը դիտարկում է հիերարխիայի մակարդակների փոփոխության անհրաժեշտությունը՝ նորից վերլուծելով դրանց դասակարգումը (եղևելով իրական արժեքի չափման համար էական ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալներից) յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչում

Համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի դրույթների՝ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների, վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների: Ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Խումբը սահմանում է դրանց համապատասխան դասակարգումը և հետագայում կարող է վերադասակարգել դրանք ստորև ներկայացված դեպքերում:

Ճանաչման ամսաթիվ

Ֆինանսական ակտիվների բոլոր կանոնավոր գնումներն ու իրացումներն արտացոլվում են մարման ամսաթվով, այսինքն՝ այն ամսաթվով, երբ ակտիվը առաքվում է Խմբին կամ Խմբի կողմից: Կանոնավոր կերպով գնմանը կամ իրացմանն են վերաբերում ֆինանսական ակտիվների այնպիսի գնումը կամ իրացումը, որը պահանջում է ակտիվի մատակարարում՝ շուկայում գործող կարգավորման միջոցով կամ գործարար սովորույթով սահմանված ժամկետի ընթացքում:

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ

Որպես առևտրական նպատակներով պահվող դասակարգված ֆինանսական ակտիվները ներառվում են «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ»-ի դասում: Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակով պահվող, եթե դրանք ձեռք են բերվել կարճ ժամանակահատվածում վաճառելու նպատակով: Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակով պահվող, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք հանդիսանում են արդյունավետ հեջավորման գործիքներ: Առևտրական նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներից եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Հաստատուն կամ սահմանված վճարումներով և հաստատուն մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները, որոնք Խումբը հստակ մտադրված է և ի վիճակի է պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող: Ներդրումները, որոնք Խումբը մտադրված է պահել անորոշ ժամկետով, չեն ներառվում տվյալ դասում: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների հետագա չափումը կատարվում է ամորտիզացված արժեքով: Օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, երբ ներդրումները արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը հաստատուն կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում: Դրանք նախատեսված չեն անհապաղ կամ մոտ ապագայում վաճառքի համար և չեն դասակարգվում որպես առևտրական նպատակով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր: Այդպիսի ակտիվները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օգուտներն ու վնասները ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են, երբ վարկերն ու դեբիտորական պարտքերը ապաճանաչվում կամ արժեզրկվում են, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք Խմբի կողմից նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ որոնք դասակարգված չեն որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ: Սկզբնական ճանաչումից հետո վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները չափվում են իրական արժեքով, ընդ որում՝ օգուտներն ու վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում մինչև ներդրումների օտարումը կամ արժեզրկումը, որի ընթացքում նախկինում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ներառված կուտակված շահույթը կամ վնասը վերադասակարգվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգում

Եթե ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվը դասակարգված է որպես ամուսնական նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվ, սակայն այն մոտ ժամանակաշրջանում վաճառելու մտադրություն չկա, ապա այն կարող է վերադասակարգվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների դասից հետևյալ դեպքերից մեկում՝

- ▶ այն ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վերոնշյալ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, եթե Խումբը նպատակ և հնարավորություն ունի դրանք պահել մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը,
- ▶ այլ ֆինանսական ակտիվները կարող են վերադասակարգվել որպես վաճառքի համար մատչելի կամ մինչև մարումը պահվող ֆինանսական ակտիվներ հազվադեպ հանգամանքներում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվը վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը համապատասխանելու դեպքում կարող է վերադասակարգվել որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, եթե Խումբը նպատակ և հնարավորություն ունի պահել դրանք մինչև տեսանելի ապագա կամ մինչև մարումը:

Ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են իրական արժեքով վերադասակարգման ամսաթվի դրությամբ: Ցանկացած շահույթ կամ վնաս, որը ճանաչվել է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, չի հակադարձվում: Վերադասակարգման ամսաթվով ճանաչված ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը դառնում է նրա նոր սկզբնական արժեք կամ ամորտիզացված արժեք:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, բանկերում Նոստրո հաշիվները և ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցները, ներառյալ պարտադիր պահուստները:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները արտացոլվում են ՀՀ ԿԲ գնման գներով, որոնք մոտավորապես համապատասխանում են իրական արժեքին՝ Լոնդոնի մետաղների բորսայի գնանշումների նկատմամբ զեղչմամբ: Թանկարժեք մետաղների հետ գործառնությունների ժամանակ ՀՀ ԿԲ գների փոփոխությունները հաշվառվում են որպես թանկարժեք մետաղների գործառնություններից գնային տարբերություններ այլ եկամուտների կազմում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հետզնման ու հակադարձ հետզնման պայմանագրեր և արժեթղթերի գծով փոխառության գործառնություններ

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսավորման գործառնություններ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է բանկերի կամ հաճախորդների միջոցների կազմում: Հետադարձ վաճառքի պայմանագրով արժեթղթերի ձեռքբերումը (հակադարձ ռեպո) արտացոլվում է բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում՝ կախված իրավիճակից: Կաճառքի գնի և ձեռք բերման գնի միջև տարբերությունը դիտարկվում է որպես տոկոսային եկամուտ և հաշվեգրվում ռեպո պայմանագրի ժամկետի ընթացքում՝ արդյունավետ եկամտաբերության մեթոդով:

Արժեթղթերը, որոնք փոխառության են տրվել գործընկերներին, շարունակվում են հաշվառվել համախմբված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Փոխառությանը ներգրավված արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում միայն երրորդ անձանց վաճառքի դեպքում: Այս դեպքում առքուվաճառքի գործարքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում՝ եկամուտների կազմում՝ հանած առևտրային արժեթղթերի հետ կապված գործառնությունների ծախսերը: Այդպիսի արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը արտացոլվում է առևտրային գործառնությունների գծով պարտավորություններում՝ իրական արժեքով:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Խումբը բնականոն գործունեության ընթացքում արժուպային և կապիտալի շուկաներում օգտագործում է տարատեսակ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ, ներառյալ՝ ֆորվարդները, ֆյուչերսները, սվոպերը և օպցիոնները: Այդ ֆինանսական գործիքները նախատեսված են առևտրի համար և սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշման հիման վրա կամ գնորոշման մոդելներով, որոնք հիմնված են բազիսային գործիքների ընթացիկ շուկայական և պայմանագրային արժեքների և այլ գործոնների վրա: Դրական իրական արժեքով ածանցյալ ֆինանսական գործիքները արտացոլվում են ակտիվների կազմում, իսկ բացասական արժեք ունեցողները՝ պարտավորությունների կազմում: Նշված գործառնություններից ստացված արդյունքները հաշվառվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում որպես առևտրական նպատակով պահվող ակտիվներից կամ արտարժուպային գործառնություններից զուտ շահույթ կամ վնաս՝ կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Ածանցյալ գործիքները, ներառված այլ ֆինանսական գործիքների կազմում, հաշվառվում են առանձին և արտացոլվում են իրենց իրական արժեքով, եթե դրանց ռիսկերն ու բնութագրերը սերտորեն կապված չեն հիմնական պայմանագրերի ռիսկերի ու բնութագրերի հետ, իսկ հիմնական պայմանագրերը վաճառքի համար նախատեսված չեն և չեն գնահատվում իրական արժեքով շահույթում կամ վնասում: Այլ ֆինանսական գործիքների կազմում ներառված ածանցյալ գործիքները, առանձնացված հիմնական պայմանագրից, հաշվառվում են իրական արժեքով առևտրային պորտֆելի կազմում, ընդ որում իրական արժեքի բոլոր փոփոխություններն արտացոլվում են շահույթում կամ վնասում:

Մուրհակներ

Գնված մուրհակները ներառվում են առևտրական նպատակով պահվող արժեթղթերում, պահանջներ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր հոդվածներում՝ կախված ձեռք բերման նպատակից և պայմաններից, և հաշվառվում են հաշվետվությունում ակտիվների համապատասխան դասերի նկատմամբ կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության սկզբունքների հիման վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Փոխառու միջոցներ

Թողարկված ֆինանսական գործիքները կամ դրանց բաղկացուցիչները դասակարգվում են որպես պարտավորություններ, եթե պայմանագրային համաձայնության արդյունքում Խումբն ունի պարտավորություն փոխանցելու դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվներ, կամ այլ կերպ կատարելու պարտավորությունները, բացի հաստատուն գումարով դրամական միջոցների կամ այլ ֆինանսական ակտիվների՝ սեփական բաժնեմասային գործիքների հաստատուն քանակով փոխարինելը: Նման գործիքները իրենց մեջ ներառում են ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ պարտավորությունները, բանկերի միջոցները, հաճախորդների հաշիվները, այլ փոխառու միջոցները, թողարկված պարտատոմսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո փոխառու միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառման միջոցով: Պարտավորության ապահովման դեպքում, ինչպես նաև ամորտիզացիայի ընթացքում, եկամուտներն ու ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Վարձակալություն

i. Ֆինանսական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձակալ

Խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունը որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից վարձակալվող գույքի իրական արժեքի չափով, կամ, ցածր լինելու դեպքում, նվազագույն վարձակալական վճարների ընթացիկ արժեքով: Նվազագույն վարձակալական վճարների ընթացիկ արժեքը հաշվարկելու համար որպես զեղչման գործակից օգտագործվում է վարձակալության ներքին տոկոսադրույքը, երբ այն հնարավոր է կիրառել, հակառակ դեպքում՝ Խմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ակտիվի արժեքի մեջ: Վարձակալական վճարները համաչափորեն բաշխվում են ֆինանսական ծախսերի և չմարված պարտավորության նվազեցման միջև: Ֆինանսական ծախսը տարածվում է վարձակալության ողջ ժամանակահատվածի վրա այնպես, որ հաշվարկվի հաստատուն դրույքաչափ պարտավորության յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի մնացորդային արժեքի նկատմամբ:

Վարձակալի կողմից ֆինանսական վարձակալության գործունեությանը ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումներն արտացոլվում են վարձակալված ակտիվների կազմում:

ii. Ֆինանսական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքը վարձակալության զուտ ներդրման գումարի չափով՝ վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած: Ֆինանսական եկամուտը հիմնված է զուտ չմարված ներդրման հաստատուն եկամտաբերության գործակցի օգտագործման մոդելի վրա: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են վարձակալությունից դեբիտորական պարտքի հաշվարկման մեջ:

iii. Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձակալ

Գույքի վարձակալությունը, որի դեպքում սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի կողմից, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները հավասարաչափ ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերում:

iv. Գործառնական վարձակալություն՝ Խումբը որպես վարձատու

Խումբը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացնում է գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվը՝ ըստ ակտիվի բնույթի: Գործառնական վարձակալությունից ստացվող վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես այլ եկամուտ՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալներին տրամադրված զեղչերի համախառն գումարը արտացոլվում է որպես վարձակալությունից եկամտի նվազեցում՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության պայմանագրի հետ կապված սկզբնական ուղղակի ծախսումները ավելացվում են վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների չափումը սկզբնական ճանաչման ժամանակ

Ֆինանսական գործիքները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են իրական արժեքով, որը ճշգրտվում է գործարքի հետ անմիջականորեն կապված միջևորդավճարների և Թախսումների գումարով այն գործիքների դեպքում, որոնք չեն վերագնահատվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույնն ապացույցը գործարքի գինն է: Եթե Խումբը գտնուի է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից՝

- ▶ և եթե այդ իրական արժեքը հիմնավորվում է շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշված գնով (այսինքն՝ 1-ին մակարդակի ելակետային տվյալներ), կամ հիմնված է գնահատման մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի շուկաների տվյալները, ապա Խումբը սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերությունը ճանաչում է որպես օգուտ կամ վնաս,
- ▶ բոլոր այլ դեպքերում ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումը ճշգրտվում է, որպեսզի սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերությունը տեղափոխվի ապագա ժամանակաշրջաններ: Սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը հետաձգված տարբերությունը ճանաչում է որպես օգուտ կամ վնաս միայն այն դեպքում, եթե ելակետային տվյալները դառնում են դիտարկելի կամ գործիքի ապաճանաչման դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվների հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները հաշվանցվում են պարտավորություններով և ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլվում են զուտ մնացորդով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավական հիմք և գոյություն ունի դրանք զուտ հիմքով մարելու կամ միաժամանակ ակտիվները իրացնելու և պարտավորությունները մարելու մտադրություն: Հաշվանցում կատարելու իրավունքը չպետք է պայմանավորված լինի ապագա ժամանակաշրջանի դեպքերով և պետք է ունենա իրավական ուժ բոլոր ստորև ներկայացված դեպքերում՝

- ▶ բնականոն գործունեության ընթացքում
- ▶ պարտականությունների չկատարման դեպքում
- ▶ կազմակերպության կամ դրա որևէ գործընկերոջ վճարունակ չլինելու կամ լուծարման ժամանակ

Սույն պայմանները, որպես կանոն, չեն տարաձուլում հաշվանցման գլխավոր համաձայնությունների վրա, և համապատասխան ակտիվներն ու պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում արտացոլվում են համախառն արժեքով:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Խումբն իրականացնում է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի՝ արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների գնահատում: Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը համարվում են արժեզրկված միայն և միայն այն դեպքում, եթե կա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, որպես ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («Թախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվից կամ ակտիվների խմբից ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել: Արժեզրկումից առաջացած վնասի օբյեկտիվ հայտանիշը կարող է ներառել վարկառուի կամ վարկառուների խմբի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների խախտումների առկայությունը, այն հավանականությունը, որ տեղի կունենա մնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում, ինչպես նաև դիտարկվող շուկաներից տեղեկատվությունն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափերի նվազման վերաբերյալ, օրինակ՝ ժամկետանց վճարումների մակարդակի փոփոխություն կամ տնտեսական պայմանների փոփոխություն, որոնք կապված են ակտիվների արժեզրկման հետ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (շարունակություն)

Միջոցներ բանկերում և հաճախորդներին տրված վարկեր

Բանկերում տեղաբաշխված միջոցների և հաճախորդներին տրված վարկերի համար, որոնց հաշվառումն իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով, Խումբն ի սկզբանե գնահատում է արժեզրկված լինելու հայտանիշները անհատապես՝ էական ակտիվների համար, կամ խմբային՝ բոլոր ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն համարվում: Եթե Խումբը որոշում է, որ անհատապես գնահատված ֆինանսական ակտիվի համար չկա արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ, անկախ այն հանգամանքից, էական է այն, թե՛ ոչ, այդ ակտիվը ներառվում է համանման վարկային ռիսկերի բնութագրիչներ ունեցող ֆինանսական ակտիվների խմբում և դրանց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմունքով: Ակտիվները, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է անհատական հիմունքով և որոնց նկատմամբ ճանաչվում են արժեզրկումից վնասներ, չպետք է գնահատվեն խմբային հիմունքով:

Արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության դեպքում արժեզրկումից վնասը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը, որը չի ներառում վարկերից՝ ապագայում սպասվող կորուստները, որոնք Խումբը դեռ չի կրել: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, իսկ արժեզրկումից ծախսն արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Տոկոսային եկամուտը շարունակում է հաշվեզրկել նվազեցված հաշվեկշռային արժեքով՝ ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Վարկերը, համապատասխան պահուստների հետ միասին, դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն իրացվել են կամ փոխանցվել Խմբին: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում գնահատված արժեզրկման ծախսն ավելանում կամ նվազում է՝ ճշգրտելով պահուստի գումարը: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը արտացոլվում է շահույթում կամ վնասում:

Սպասվելիք ապագա դրամական միջոցների հոսքերի բերված արժեքը գեղջվում է ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Եթե վարկը տրամադրված է լողացող տոկոսադրույքով, ապա արժեզրկումից վնասների չափման նպատակով գեղջման դրույքաչափը կլինի ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը: Գրավով ապահովված ֆինանսական ակտիվների ապագա հոսքերի ներկա արժեքի հաշվարկը հիմնվում է այն դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարող են ստացվել գրավի իրացումից, նվազեցված գրավի բռնագանձման և օտարման ծախսումներով՝ անկախ բռնագանձման հավանականությունից:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի այնպիսի բնութագրիչներ, ինչպիսիք են ակտիվի տեսակը, ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետայնության կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկված լինելը գնահատվում է խմբային հիմքով, որոշվում են ակտիվների գծով կրած վնասների պատմական վիճակագրության հիման վրա, որի գծով պարտքային ռիսկի բնութագրիչները համարժեք են համանման ակտիվների խմբի բնութագրիչներին: Պատմական վիճակագրական շարքերը ճշգրտվում են ընթացիկ շուկայական իրավիճակը արտացոլելու համար՝ չեզոքացնելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում ընկած այն շուկայական պայմանների ազդեցությունը, որոնք տվյալ ժամանակաշրջանում գոյություն չունեն, և արտացոլելու պատմական վիճակագրական շարքերի հիմքում չընդգրկված շուկայական նոր պայմանները: Ապագա դրամական հոսքերում գնահատման փոփոխությունները արտացոլում և համապատասխանում են դիտարկվող շուկաներում յուրաքանչյուր տարվա տեղեկատվության փոփոխությանը (օրինակ, գործազրկության մակարդակի փոփոխություն, անշարժ գույքի գներ, ապարքների գներ, վճարունակության կարգավիճակ կամ այլ գործոններ, որոնք վկայում են խմբի կրած վնասների և դրանց չափի մասին): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և ենթադրությունները պարբերաբար վերանայվում են Խմբի կողմից՝ վնասների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու նպատակով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (շարունակություն)

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ներդրումների համար Խումբը կատարում է արժեզրկման հայտանիշների անհատական գնահատում: Եթե արժեզրկման հետևանքով վնասի առկայության օբյեկտիվ հայտանիշեր կան, վնասի արժեքը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և ակնկալվող դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը պակասեցվում է, և վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե հաջորդ տարի արժեզրկումից ակնկալվող վնասի գումարը նվազում է արժեզրկումը ճանաչելուց հետո տեղի ունեցած իրադարձությունների հետևանքով, նախկինում ճանաչված գումարները արտացոլվում են շահույթում կամ վնասում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումների կամ ներդրումների խմբի արժեզրկված լինելու օբյեկտիվ հայտանիշների առկայությունը:

Բաժնային ֆինանսական ներդրումների (որոնք դասակարգված են որպես վաճառքի համար մատչելի) արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշները ներառում են ներդրումների իրական արժեքի էական կամ տևական նվազումը նրա սկզբնական արժեքի նկատմամբ: Արժեզրկման հայտանիշների առկայության դեպքում կուտակված վնասները (որպես ձեռքբերման արժեքի և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերություն՝ նվազեցրած ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ներդրումների գծով նախկինում արժեզրկումից ճանաչված վնասներով) վերադասակարգվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների կազմից ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն: Բաժնային գործիքներում ներդրումների արժեզրկումից վնասները չեն հակադարձվում ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության միջոցով. արժեզրկումից հետո իրական արժեքի աճը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված պարտքային գործիքների արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների առկայության գնահատումը իրականացվում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների նման: Տոկոսային եկամուտը հաշվեզրկվում է նվազեցված հաշվեկշռային արժեքների հիման վրա՝ օգտագործելով այն դրույքաչափը, որն արժեզրկման վնասներն արտացոլելու նպատակով կիրառվել է ապագա դրամական հոսքերի գեղջման ժամանակ: Տոկոսային եկամուտը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Եթե հաջորդող տարվա ընթացքում պարտքային գործիքի իրական արժեքն աճում է այնպիսի իրադարձությունների պատճառով, որոնք տեղի են ունեցել արժեզրկման գծով վնասները ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվելուց հետո, ապա նախկինում արժեզրկման գծով ծախսը հակադարձվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության միջոցով:

Վերանայված վարկեր

Հնարավորության դեպքում Խումբը նախընտրում է վերանայել վարկերը, օրինակ՝ երկարաձգել վճարումների ժամկետները և քննարկել վարկավորման նոր պայմաններ, գրավը բռնագանձելու փոխարեն:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում (շարունակություն)

Վերանայումն իրականացվում է հետևյալ պայմաններով՝

- ▶ եթե փոխվում է վարկի արժույթը, ապա դադարեցվում է նախորդ վարկի ճանաչումը, իսկ նոր վարկը ճանաչվում է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում,
- ▶ եթե վերանայումը պայմանավորված չէ վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորության՝ ստորև ներկայացված ապաճանաչմանը համանման մոտեցում,
- ▶ եթե վերանայումը պայմանավորված է վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, և վարկը համարվում է արժեզրկված վերանայումից հետո, Խումբը նոր պայմաններին համապատասխան ապագա դրամական հոսքերի բերված արժեքի՝ զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և մինչև վերանայումը հաշվեկշռային արժեքի միջև տարբերությունը ճանաչում է որպես արժեզրկումից կորուստներ հաշվետու ժամանակաշրջանում: Եթե վարկը վերանայումից հետո արժեզրկված չէ, Խումբը վերահաշվարկում է արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար հետևում է վերանայված վարկերին՝ համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են, և ապագա վճարումների կատարումը հավանական է: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական կամ ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ

- ▶ ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքի ժամկետն ավարտված է,
- ▶ Խումբը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և առանց էական ուշացման փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն, ինչպես նաև,
- ▶ Խումբը կամ (ա) փոխանցել է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) ոչ փոխանցել և ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, սակայն փոխանցել է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողության իրավունքը:

Այն դեպքում, երբ Խումբը փոխանցել է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և ոչ փոխանցել ու ոչ էլ պահպանում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցել ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ակտիվը հաշվառվում է ակտիվում Խմբի շարունակվող մասնակցության սահմաններում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի նկատմամբ երաշխիքի ձև, այդպիսի մասնակցությունը չափվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնով՝ ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեք և Խմբից պահանջվող փոխհատուցման առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի գծով թողարկված/կամ գնված օպցիոնի ձև (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), Խմբի մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Խումբը կարող է հետ գնել փոխանցված ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված ակտիվի գծով վաճառված օպցիոնի (ներառյալ՝ դրամական միջոցներով մարվող օպցիոններ կամ նմանատիպ գործիքներ), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցված ակտիվի իրական արժեք և օպցիոնի իրագործման գին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում (շարունակություն)

Արժեթղթավորում

Որպես գործառնական գործունեության մաս Խումբը արժեթղթավորում է ֆինանսական ակտիվներ, հիմնականում վաճառելով այդ ակտիվները հատուկ նշանակության կազմակերպություններին, որոնք թողարկում են արժեթղթեր ներդրողների համար: Փոխանցված ակտիվները կարող են լրիվ կամ մասնակիորեն ապաճանաչված որակվել: Արժեթղթավորված ֆինանսական ակտիվներում մասնակցությունը կարող է պահպանվել Խմբի կողմից և հիմնականում դասակարգվում է որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր: Արժեթղթավորումից օգուտները և վնասները հիմնվում են ապաճանաչված ակտիվների և պահպանված մասնակցությունների հաշվեկշռային արժեքի վրա՝ հիմք ընդունելով փոխանցման ամսաթվի դրությամբ դրանց հարաբերական իրական արժեքները:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ մարվում, չեղյալ է համարվում կամ ուժի մեջ լինելու ժամկետը լրանում է:

Նույն վարկատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորության փոխարինումը այլ ֆինանսական պարտավորությամբ (որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ երբ կատարվում է գործող պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն) հանգեցնում է հին պարտավորության ապաճանաչմանը և նոր պարտավորության ճանաչմանը, իսկ համապատասխան հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում:

Ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրեր

Սովորական գործունեության ընթացքում Խումբը տրամադրում է ֆինանսական երաշխիքներ ակրեդիտիվների, երաշխիքների և ակցեպտների տեսքով: Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ» հոդվածում՝ միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրության չափով: Պարտավորության սկզբնական ճանաչումից հետո Խումբը յուրաքանչյուր երաշխիքի պայմանագրի գծով իր պարտավորությունը գնահատում է հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով. միջնորդավճարների գծով ամորտիզացված վարձատրությունը և երաշխիքի պայմանագրից առաջացող ֆինանսական պարտավորությունը մարելու համար անհրաժեշտ ծախսումների լավագույն գնահատականը:

Ֆինանսական երաշխիքների հետ կապված պարտավորությունների ավելացումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Միջնորդավճարների գծով ստացված վարձատրությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում գծային մեթոդով՝ պայմանագրի ողջ ժամկետի ընթացքում:

Հարկում

Շահութահարկի գծով ընթացիկ ծախսը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն:

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ հարկի այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միավորներին կամ ուղղակիորեն կապիտալում ճանաչված՝ բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում կամ ուղղակիորեն կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում հետևյալ ժամանակավոր տարբերությունների համար՝ գուղվիլ, որը չի նվազեցվում հարկային նպատակներով, ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչում, որոնք ազդեցություն չունեն ոչ հաշվապահական, ոչ հարկվող շահույթի վրա, ինչպես նաև այն դուստր ընկերություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերություններ, որտեղ մայր ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը, և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի մոտ ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե խումբը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր հարկային տարբերությունները:

Հիմնական միջոցներ

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ հիմնական միջոցները արտացոլվում են սկզբնական արժեքով առանց ամենօրյա սպասարկման ծախսերի՝ հանած կուտակված մաշվածությունն ու արժեզրկումից կուտակված վնասները: Այդ գումարը ներառում է սարքավորման փոխարինման ժամանակ կատարված ծախսերը, եթե դրանք բավարարում են ճանաչման չափանիշներին:

Հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է արժեզրկման տեսանկյունից այն դեպքում, երբ առաջանում են դեպքերի կամ իրավիճակների այնպիսի փոփոխություններ, որոնք վկայում են, որ այդպիսի ակտիվների արժեքը, հնարավոր է, որ չի փոխհատուցվի:

Փաստացի արժեքով սկզբնական ճանաչումից հետո հողը և շենքերն արտացոլվում են վերագնահատված արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է իրական արժեքը վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ՝ հանած համապատասխան կուտակված մաշվածությունն ու արժեզրկումից կուտակված վնասները: Վերագնահատումն իրականացվում է բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի վերագնահատված ակտիվի իրական արժեքը էականորեն չտարբերվի դրա հաշվեկշռային արժեքից:

Վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ կուտակված մաշվածությունը բացառվում է՝ միաժամանակ նվազեցվելով ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքից, և ստացված գումարը վերահաշվարկվում է՝ հաշվի առնելով ակտիվի վերագնահատված գումարը: Վերագնահատման արժեքի աճը արտացոլվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների կազմում, եթե այն տվյալ ակտիվի արժեքի նախորդ նվազման վերականգնում չէ, որը նախկինում արտացոլվել էր ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում: Այս դեպքում ակտիվի արժեքի աճը վերագրվում է ֆինանսական արդյունքներին: Վերագնահատումից արժեքի նվազումը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում, բացառությամբ նախկինում հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում արտացոլված նույն ակտիվի գծով արժեքի աճի հաշվին այդպիսի նվազեցման անմիջական հաշվանցմանը:

Ակտիվի օտարման դեպքում վերագնահատման պահուստում ներառված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Ակտիվի մաշվածության հաշվարկումը սկսվում է կատարվել այն ժամանակ, երբ այն օգտագործման համար մատչելի է դառնում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով՝ ակտիվների ներքոնշյալ օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետների ընթացքում՝

	Տարի
Շենքեր	20
Վարձակալած գույքի բարելավում	20
Սարքավորումներ	5-10
Փոխադրամիջոցներ	5
Այլ	5

Ակտիվի մնացորդային արժեքները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մաշվածության հաշվարկման մեթոդները վերանայվում և, եթե անհրաժեշտ է, փոփոխվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում:

Վերանորոգումների և արդիականացման հետ կապված ծախսումները ծախսագրվում են կատարման ժամանակ և ներառվում են այլ գործառնական ծախսերի կազմում բացառությամբ, եթե դրանք որակավորվում են որպես կապիտալացվող:

Գուղվիլ

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում ձեռքբերված գուղվիլը սկզբնապես ճանաչվում է Խմբի կողմից փոխանցված հատուցման և ձեռքբերված որոշելի զուտ ակտիվների և ստանձնած պարտավորությունների տարբերության արժեքով: Դուստր ընկերության ձեռքբերման ժամանակ առաջացող գուղվիլը ճանաչվում է գուղվիլի և ոչ նյութական ակտիվների կազմում: Ասոցիացված կազմակերպության ձեռքբերման ժամանակ առաջացող գուղվիլը արտացոլվում է ասոցիացված կազմակերպություններում կատարված ներդրումների կազմում: Սկզբնական ճանաչումից հետո գուղվիլը հաշվառվում է սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

Գուղվիլը գնահատվում է արժեզրկման տեսանկյունից յուրաքանչյուր տարի կամ ավելի հաճախ, եթե ինչ-որ իրադարձություններ կամ հանգամանքների փոփոխություններ վկայում են հաշվեկշռային արժեքի արժեզրկման մասին:

Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում ձեռքբերված գուղվիլը, արժեզրկման տեսանկյունից գնահատելու նպատակով, ձեռքբերման ամսաթվից սկսած բաշխվում է Խմբի դրամաստեղծ միավորների կամ դրամաստեղծ միավորների խմբերի միջև, որոնք, ակնկալվում է, որ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման արդյունքում կստանան օգուտներ՝ անկախ այն բանից, թե ձեռքբերված կազմակերպության այլ ակտիվներն ու պարտականությունները վերագրվում են այդ դրամաստեղծ միավորների կամ դրամաստեղծ միավորների խմբերին, թե՛ ոչ: Յուրաքանչյուր դրամաստեղծ միավոր կամ դրամաստեղծ միավորների խումբ, որին վերաբերում է գուղվիլը, պետք է.

- ▶ իրենից ներկայացնի ներքին կառավարման նպատակով գուղվիլի վերլուծության տեսանկյունից Խմբի կազմում առավել ցածր մակարդակի վարչական միավոր
- ▶ մինչ միավորումը չգերազանցի գործառնական սեզմենտը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 8 «Գործառնական սեզմենտներ» ստանդարտի սահմանման:

Գուղվիլի արժեզրկումը գնահատվում է դրամաստեղծ միավորի (կամ դրամաստեղծ միավորների խմբի) փոխհատուցվող արժեքի հիման վրա: Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են, եթե դրամաստեղծ միավորի (կամ դրամաստեղծ միավորների խմբի) հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է դրա փոխհատուցվող արժեքը: Գուղվիլի արժեզրկումից կորուստները հետագայում չեն հակադարձվում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ոչ նյութական ակտիվներ

Այլ ոչ նյութական ակտիվները ներառում են համակարգչային ծրագրերն ու լիցենզիաները:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ձեռքբերման արժեքով: Ձեռնարկատիրական միավորման արդյունքում ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվների արժեքը ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ դրանց իրական արժեքն է: Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կուտակված վնասները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող ոչ նյութական ակտիվները ամորտիզացվում են գծային մեթոդով օգտակար ծառայության ընթացքում, որը կազմում է 7-ից 10 տարի, և գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից, երբ առկա են ոչ նյութական ակտիվի արժեզրկման հայտանիշեր: Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են, նվազագույնը՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվներ

Խումբը դասակարգում է ոչ ընթացիկ ակտիվը (կամ օտարման խումբը) որպես վաճառքի համար պահվող, եթե դրա հաշվեկշռային արժեքը փոխհատուցվելու է հիմնականում վաճառքի գործարքի, այլ ոչ թե շարունակական օգտագործման միջոցով: Դրա համար ակտիվը (կամ օտարման խումբը) պետք է իր ներկա վիճակում պատրաստ լինի անմիջապես վաճառքի համար՝ միայն այդպիսի ակտիվների (կամ օտարման խմբերի) վաճառքների համար բնորոշ և ընդունված պայմաններով, իսկ դրա վաճառքը պետք է լինի բարձր հավանական:

Որպեսզի վաճառքը ունենա բարձր հավանականություն, Խմբի ղեկավարությունը պետք է հստակորեն նպատակադրված լինի պլանավորել վաճառել ոչ ընթացիկ ակտիվը (կամ օտարման խումբը) և պետք է ձեռնարկի գնորդ գտնելու և վաճառքի պլանը կատարելու ակտիվ ծրագիր: Ավելին, ակտիվը (կամ օտարման խումբը) իր ընթացիկ իրական արժեքի համեմատ ողջամիտ գնով պետք է ակտիվորեն առաջարկվի շուկայում վաճառքի համար, բացի այդ պետք է ակնկալվի, որ դասակարգման ամսաթվից հետո մեկ տարվա ընթացքում վաճառքը կհամարվի ավարտված:

Խումբը վաճառքի համար պահվող ակտիվը (կամ օտարման խումբը) չափում է հաշվեկշռային արժեքից և վաճառքի համար անհրաժեշտ ծախսումներով նվազեցված իրական արժեքից նվազագույնով: Խումբը ճանաչում է արժեզրկումից վնասներ՝ ակտիվի (կամ օտարման խմբի) արժեքի սկզբնական կամ հետագա՝ մինչև վաճառքի համար անհրաժեշտ ծախսումներով նվազեցված իրական արժեքը դուրսգրումների միջոցով, եթե իրադարձությունները կամ պայմանների փոփոխությունները վկայում են, որ դրանց հաշվեկշռային արժեքը կարող է արժեզրկված լինել:

Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբն ունի գործող իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Կենսաթոշակի և աշխատակիցներին այլ հատուցումների գծով պարտավորություններ

ՀՀ պետական կենսաթոշակային համակարգից բացի, որը պահանջում է ընթացիկ ներդրումներ գործատուի կողմից՝ ընթացիկ համախառն աշխատավարձի վճարումներից տոկոսային մասհանումների տեսքով, Խումբը չունի այլ կենսաթոշակային պայմանավորվածություններ: Նման ծախսերը ծախսագրվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ համապատասխան աշխատավարձերը վճարվում են: Խումբը նաև չունի նշանակալի հետաշխատանքային հատուցումներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը, որոնք դիսկրետորեն շահաբաժինների իրավունք են տալիս, դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը վերաբերող ուղղակի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորման դեպքերի, արտացոլվում են սեփական կապիտալում որպես թողարկման գծով մուտքերից նվազեցում: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

Հետգնված բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը կամ իր դուստր կազմակերպությունները գնում են Բանկի բաժնետոմսերը, վճարված փոխհատուցումը, ներառյալ գործարքի հետ կապված ծախսերը և հանած շահութահարկը, նվազեցվում է ընդհանուր կապիտալից որպես հետգնված բաժնետոմսեր, մինչև դրանց չեղյալ հայտարարումը կամ վերաթողարկումը: Երբ նման բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվում կամ վերաթողարկվում են, ստացված փոխհատուցումը ներառվում է սեփական կապիտալում: Հետգնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված գնով:

Շահաբաժիններ

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ շահաբաժինները նվազեցվում են սեփական կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն միայն այն դեպքում, երբ դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվետու ամսաթիվը ներառյալ: Մինչև հաշվետու ամսաթիվը առաջարկված կամ հաշվետու ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը առաջարկված կամ հայտարարված շահաբաժինները բացահայտվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում:

Հավատարմագրային կառավարման շրջանակներում գտնվող ակտիվներ

Հավատարմագրային կառավարման շրջանակներում գտնվող ակտիվները չեն արտացոլվում Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում, քանի որ չեն հադիսանում Խմբի ակտիվներ:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում, այլ բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտավորության մարման հետ կապված ռեսուրսների արտահոսքը համարվում է քիչ հավանական: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում և բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը

Եկամուտները ճանաչվում են, եթե հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կներհոսեն Խումբ, և այդ եկամուտները հնարավոր է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն նախքան եկամտի ճանաչումը.

Տոկոսային և համանման եկամուտ ու ծախս

Բոլոր ֆինանսական գործիքների համար, որոնք հաշվառվում են անորոշագույն արժեքով, և բոլոր տոկոսային եկամուտ բերող ֆինանսական գործիքների համար, որոնք դասակարգված են որպես առևտրական և վաճառքի համար մատչելի, տոկոսային եկամուտ ու ծախսը հաշվառվում են արդյունավետ տոկոսադրույքով, որով զեղչված ակնկալվող ապագա դրամական վճարումները կամ ներհոսքերը ֆինանսական գործիքի ենթադրվող ողջ օգտագործման ժամանակահատվածում կամ ավելի կարճ ժամանակահատվածում, որտեղ այն կիրառելի է, ճշգրտորեն բերվում են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչումը (շարունակություն)

Հաշվարկի ժամանակ հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի գծով բոլոր պայմանագրային պայմանները (օրինակ՝ ժամկետից շուտ մարման իրավունքը) և միջնորդավճարների գծով կամ լրացուցիչ ծախսերը, որոնք անմիջականորեն կապված են գործիքի հետ և որոնք արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մաս են կազմում, սակայն հաշվի չեն առնվում ապագա վնասները: Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքները ճշգրտվում են Խմբի կողմից վճարումների կամ մուտքերի գնահատման վերանայման դեպքում: Ճշգրտված հաշվեկշռային արժեքը հաշվարկվում է սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքի հիման վրա, իսկ հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս:

Արժեզրկման արդյունքում ֆինանսական ակտիվի կամ համանման ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքի նվազման դեպքում տոկոսային եկամուտները շարունակվում են ճանաչվել սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով նոր հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա:

Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

Հաճախորդներին մատուցվող տարբեր ծառայություններից Խումբը ստանում է միջնորդավճարների գծով եկամուտ: Միջնորդավճարների գծով եկամուտը կարող է բաժանվել հետևյալ երկու խմբերի.

- ▶ *միջնորդավճարների գծով եկամուտ, որը ստացվում է որոշակի ժամանակահատվածում մատուցվող ծառայություններից,*

Միջնորդավճարների գծով եկամուտը, որը ստացվում է որոշակի ժամանակահատվածում մատուցվող ծառայություններից, հաշվեզրկվում է այդ ժամանակահատվածի ընթացքում: Նման հոդվածները ներառում են միջնորդավճարների գծով եկամուտը ակտիվների կառավարման, պահառության և կառավարման ու խորհրդատվական այլ ծառայությունների համար: Վարկերի տրամադրման գծով պարտավորության դիմաց միջնորդավճարները, եթե վարկի օգտագործման հավանականությունը բարձր է, և վարկերի հետ կապված այլ միջնորդավճարները վերագրվում են ապագա ժամանակաշրջաններին (վարկերի տրամադրման հետ կապված այլ ծախսումների հետ միասին) և ճանաչվում են որպես վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում:

- ▶ *միջնորդավճարների գծով եկամուտ՝ միջնորդային ծառայությունների գծով*

Երրորդ անձի անունից գործարքի բանակցություններն անցկացնելու և մասնակցելու համար (օրինակ՝ բաժնետոմսերի կամ այլ արժեթղթերի առքի, կամ ընկերության առք ու վաճառքի համաձայնագրի կնքումը) ստացված կոմիսիոն վճարները ճանաչվում են այդ գործարքի ավարտից հետո: Կոմիսիոն վճարները կամ դրանց բաղկացուցիչ մասերը, որոնք կապված են որոշակի գործառնական ցուցանիշների հետ, ճանաչվում են համապատասխան ցուցանիշների բավարարումից հետո:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Խմբի՝ վճար ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Արտարժույթի վերահաշվարկ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով, որը Խմբի գործառնական և ու հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթի՝ գործարքի օրվա միջին շուկայական փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվներն ու պարտավորությունները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվետու ամսաթվի փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված գործարքների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում է համախմբված ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Արտարժույթային գործառնություններից օգուտներ/(վնասներ)» արտարժույթի վերագնահատում» հոդվածում: Ոչ դրամային հոդվածների համար, որոնք ներկայացվում են արտարժույթով արտահայտված սկզբնական արժեքով, վերագնահատման ժամանակ կիրառվում է սկզբնական գործարքի ամսաթվի փոխարժեքը: Իրական արժեքով հաշվառվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են՝ կիրառելով իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Արտարժույթի վերահաշվարկ (շարունակություն)

Գործարքի ամսաթվի դրությամբ պայմանագրային փոխարժեքի և ԿԲ փոխարժեքի տարբերությունը ներառվում է եկամտի կազմում՝ նվազեցված արտարժույթով կատարված գործարքի գծով ծախսերը: 2016 և 2015 թվականների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԿԲ-ի կողմից հայտարարված փոխարժեքը կազմում էր 1 ԱՄՆ դոլարի համար 483.94 և 483.75 ՀՀ դրամ, 1 Եվրոյի համար 512.2 և 528.69 ՀՀ դրամ համապատասխանաբար:

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել

Ստորև ներկայացված են ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք թողարկվել են, բայց Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Խումբը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները ուժի մեջ մտնելուց հետո:

ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

2014 թ. հուլիսին ՀՀՄՍԻ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի վերջնական տարբերակը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքներին վերաբերող նախագծի բոլոր փոփոխությունները և ՀՀՄՍ 39-ին՝ «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը», և ՖՀՄՍ 9-ի բոլոր նախկին տարբերակներին: Ստանդարտը ներկայացնում է դասակարգման, չափման, ինչպես նաև արժեզրկման և հեջավորման հաշվառման նոր պահանջներ:

Դասակարգման և չափման տեսանկյունից, նոր ստանդարտը կպահանջի գնահատել բոլոր ֆինանսական գործիքները, բացի բաժնային գործիքներում ներդրումներից և ածանցյալ գործիքներից, համակցված մոտեցման հիման վրա՝ ելնելով ընկերության՝ ակտիվները կառավարելու բիզնես մոդելի և գործիքների դրամական հոսքերի բնութագրիչներից: ՀՀՄՍ 39-ի չափման կատեգորիաները կփոխարինվեն հետևյալ կատեգորիաներով. իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, և ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքներ: ՖՀՄՍ 9-ը նաև թույլ կտա ընկերություններին շարունակել դասակարգել (առանց հետագա վերադասակարգման հնարավորության) իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող, և ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքների սահմանմանը համապատասխանող գործիքները որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա վերացնում կամ էապես նվազեցնում է չափման կամ ճանաչման անհետևողականությունը: Առևտրական նպատակով չափվող բաժնային գործիքներում ներդրումները կարող են դասակարգվել (առանց հետագա վերադասակարգման հնարավորության) որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող գործիքներ, առանց օգուտների կամ վնասների հետագա վերադասակարգման ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ֆինանսական պարտավորությունների հաշվառման ՀՀՄՍ 39-ի պահանջները էապես չեն փոխվի:

ՖՀՄՍ 9-ը նաև հիմնովին կփոխի վարկերի արժեզրկման նկատմամբ մոտեցումը: Ստանդարտը կփոխարինի ՀՀՄՍ 39-ի՝ կրած վնասների մոտեցումը ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱԿԿ) մոտեցմամբ: Խմբից կպահանջվի ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստ ճանաչել բոլոր վարկերի և պարտքային ֆինանսական գործիքների համար, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով, ինչպես նաև վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի համար: Պահուստը գնահատվում է ակնկալվող վարկային կորուստների հիման վրա՝ կապված հաջորդ տասներկու ամիսների ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հետ: Այն դեպքերում, երբ գործիքի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի էական աճ, պահուստը գնահատվում է ակտիվի ամբողջ ժամկետի ընթացքում դեֆոլտի հավանականության հիման վրա:

ՖՀՄՍ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառությունը թույլատրվում է: Ստանդարտը կիրառվում է հետընթաց կարգով, սակայն համեմատական տեղեկատվության վերահաշվարկ չի պահանջվում: Կիրառման ազդեցությունը անցման ամսաթվին (2018թ. հունվարի 1) կզրահմանվի չափազանց շահույթով: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառումն ազդեցություն կունենա Խմբի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա, սակայն ազդեցություն չի ունենա Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա: Խումբն ակնկալում է, որ ՖՀՄՍ 9-ը նշանակալի ազդեցություն կունենա իր կապիտալի վրա: Այդ ազդեցության չափը որոշելու համար Խմբին անհրաժեշտ է կատարել ավելի մանրամասն վերլուծություն, որը հաշվի կառնի ամբողջ հիմնավորված և կիրառելի տեղեկությունը՝ ներառյալ հեռանկարային տարրեր: Խումբը սկսել է ՖՀՄՍ 9-ին անցման պրոցեսը: Խումբը ներկայումս ավարտին է հասցնում տարբերությունների վերլուծությունը և ակնկալում է ավարտին հասցնել կիրառումը մինչև 2017թ.-ի ավարտը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ»

2014 թ.-ի մայիսին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ» ՖՀՄՍ 15-ը, որն ուժի մեջ է մտնում 2018 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ վաղաժամկետ կիրառման հնարավորությամբ: ՖՀՄՍ 15-ը սահմանում է հասույթի ճանաչման սկզբունքները և կիրառելի է լինելու հաճախորդների հետ բոլոր պայմանագրերի համար: Սակայն, տոկոսային եկամուտները և միջնորդավճարները, որոնք ֆինանսական գործիքների և վարձակալության անբաժան մասն են կազմում, կշարունակեն գտնվել ՖՀՄՍ 15-ի շրջանակներից դուրս և կկարգավորվեն այլ կիրառելի ստանդարտներով (օր.՝ ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 16՝ «Վարձակալություն»):

ՖՀՄՍ 15 ստանդարտի համաձայն հասույթը պետք է ճանաչվի, երբ ապրանքներն ու ծառայությունները փոխանցվել են, այն փոխհատուցման գումարի չափով, որի նկատմամբ իրավունքը ընկերությունն ակնկալում է ստանալ այդ ապրանքների և ծառայությունների փոխանցման դիմաց: Ստանդարտը նաև կհստակեցնի հասույթի բնույթի, չափի և ժամկետների, ինչպես նաև հասույթի և հաճախորդներից համապատասխան դրամական հոսքերի վերաբերյալ ցանկացած անորոշության վերաբերյալ բացահայտումների մի շարք համապարփակ պահանջներ:

Խումբը չի նախատեսում ՖՀՄՍ 15-ի վաղաժամկետ ընդունում և ներկայումս գնահատում է դրա ազդեցությունը:

ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»

ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն» վարձակալության հաշվառման նոր ստանդարտը 2016թ. հունվարին: Նոր ստանդարտը զգալիորեն չի փոխում վարձակալության հաշվառումը վարձատուների համար: Սակայն, այն պահանջում է վարձակալներին ճանաչել վարձակալությունների մեծ մասը իրենց հաշվապահական հաշվեկշռում որպես վարձակալության գծով պարտավորություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտագործման իրավունքի հետ մեկտեղ: Վարձակալները պետք է կիրառեն միասնական մոդել բոլոր ճանաչված վարձակալությունների համար, բայց հնարավորություն կունենան չճանաչել վարձաժամկետ վարձակալությունները և ցածր արժեք ունեցող ակտիվների վարձակալությունը: Ընդհանուր առմամբ, շահույթ կամ վնասի ճանաչման կարգը նման է այսօրվա ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը՝ շահույթ կամ վնասում տոկոսային եկամտի և մաշվածության առանձին ճանաչմամբ:

ՖՀՄՍ 16 ուժի մեջ է մտնում 2019 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, պայմանով, որ հասույթի նոր ստանդարտ ՖՀՄՍ 15-ը կիրառվում է նույն օրը:

Խումբը չի նախատեսում ՖՀՄՍ 16 վաղաժամկետ ընդունում և ներկայումս գնահատում է դրա ազդեցությունը:

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններ՝ «Շահութահարկ»

2016թ. հունվարին, փոփոխություններ հրապարակելով ՀՀՄՍ 12-ում, ՀՀՄՍ-ն հստակեցրեց ֆինանսական հաշվառման նպատակով իրական արժեքով չափվող, սակայն հարկային հաշվառման նպատակով սկզբնական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների գծով հետաձգված հարկային ակտիվների հաշվառման պահանջները: Այս փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2017 թ.-ի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է: Խումբը ակնկալում է, որ փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա իր համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՀՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ՝ «Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն»

2016թ. հունվարին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակեց «Հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին» ՀՀՄՍ 7-ում փոփոխություններ՝ նպատակ ունենալով բարելավել ֆինանսավորման գործունեության բացահայտումները և օգնել օգտագործողներին ավելի լավ հասկանալ հաշվետու ընկերության իրացվելիության դիրքերը: Ըստ նոր պահանջների՝ ընկերությունները պետք է բացահայտեն տեղեկատվություն ֆինանսավորման գործունեության հետևանքով իրենց ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխությունների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոփոխությունները դրամական հոսքերից և ոչ-դրամական հոդվածներից (օր.՝ օգուտ և վնաս արտարժույթի փոփոխությունից): Փոփոխությունը ուժի մեջ է մտնում 2017թ.-ի հունվարի 1-ից: Խումբը ներկայումս գնահատում է փոփոխության ազդեցությունը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

ՖՀՄԿԿ Մեկնաբանություն 22 – «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարված փոխհատուցում»

Մեկնաբանությունը հստակեցնում է, որ ոչ դրամային ակտիվի և ոչ դրամային պարտավորության ապաճանաչումից կանխավճարված փոխհատուցման հետ կապված համապատասխան ակտիվի սկզբնական ճանաչման և ծախսերը և եկամուտները հաշվելու համար օգտագործվող սփոթ փոխարժեքը որոշելիս գործարքի ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ կազմակերպությունը սկզբնապես ճանաչում է կանխավճարված փոխհատուցումից առաջացող ոչ դրամային ակտիվը կամ ոչ դրամային պարտավորությունը: Եթե կան մի քանի ստացվող և վճարվող կանխավճարներ, կազմակերպությունը պետք է որոշի գործարքի ամսաթիվը յուրաքանչյուր ստացված կամ վճարված կանխավճարի համար:

Կազմակերպությունները պետք է կիրառեն փոփոխությունները հետընթաց: Կազմակերպություններն ունեն այլընտրանք կիրառել մեկնաբանությունը առաջընթաց դրա շրջանակներում գտնվող բոլոր ակտիվների, ծախսերի և եկամուտների համար, որոնք սկզբնապես ճանաչվել են հետևյալ ժամանակաշրջաններում կամ ավելի ուշ:

- (i) Այն հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում, երբ կազմակերպությունը առաջին անգամ կիրառել է մեկնաբանությունը,
- (ii) Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբում՝ ներկայացված որպես համեմատական տեղեկատվություն այն հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում, երբ կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառում է մեկնաբանությունը: Մեկնաբանության վաղ կիրառումը թույլատրվում է և պետք է բացահայտվի: ՖՀՄՍ առաջին անգամ կիրառողները նույնպես կարող են կիրառել մեկնաբանությունը առաջընթաց ՖՀՄՍ-ին անցման ամսաթիվին կամ դրանից հետո սկզբնապես ճանաչված բոլոր ակտիվների, ծախսերի և եկամուտների համար:

Փոփոխությունները նպատակ ունեն նվազեցնել պրակտիկայում առկա տարբերությունները, որոնք առաջանում են արտարժույթով ստացվող կամ վճարվող կանխավճարված փոխհատուցման հետ կապված ոչ դրամային ակտիվի կամ ոչ դրամային պարտավորության ապաճանաչումից համապատասխան ակտիվը, ծախսը կամ եկամուտը (կամ դրա մի մասը) ճանաչելիս: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Խմբի վրա:

Տարեկան բարելավումներ 2014-2016 ժամանակաշրջան (թողարկված 2016 թ. դեկտեմբերին)

Ստորև 2014-2016 տարեկան բարելավումների ամփոփ նկարագիրն է:

ՖՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների առաջին անգամ որդեգրումը»

Առաջին անգամ կիրառողների համար կարճաժամկետ բացառությունները հանվել են.

- ▶ ՖՀՄՍ 1 E3-E7 պարագրաֆները հանվել են, որովհետև դրանք արդեն ծառայել են իրենց նպատակին:
- ▶ Փոփոխությունն ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին: Փոփոխությունն ազդեցություն չունի Խմբի վրա:

ՀՀՄՍ 28 «Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում»

Պարզաբանում են, որ ներդրման օբյեկտն իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափելու ընտրությունը պետք է կատարվի ներդրում առ ներդրում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ստանդարտներ, որոնք դեռ ուժի մեջ չեն մտել (շարունակություն)

Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ.

- ▶ Կենչուրային կապիտալի կազմակերպությունները կամ ստանդարտով նախատեսված պահանջներին բավարարող այլ ընկերությունները սկզբնական ճանաչման պահին կարող են չափել ներդրումները ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ ընտրությունը կատարելով ներդրում առ ներդրում:
- ▶ Երբ ներդրումային կազմակերպություն չհանդիսացող կազմակերպությունը ունի բաժնեմաս ասոցիացված կազմակերպությունում կամ համատեղ ձեռնարկումում, որը ներդրումային կազմակերպություն է, կազմակերպությունը կարող է բաժնեմասնակցության մեթոդը կիրառելիս պահպանել ներդրումային կազմակերպություն հանդիսացող ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման կողմից իր ասոցիացված կազմակերպության կամ համատեղ ձեռնարկման՝ դուստր ձեռնարկություններում բաժնեմասի նկատմամբ կիրառված իրական արժեքի չափումը. Այս ընտրությունը կատարվում է առաձին յուրաքանչյուր ներդրումային կազմակերպություն հանդիսացող ասոցիացված կազմակերպության համար կամ:
- ▶ Համատեղ ձեռնարկման համար, հետևյալ երկու ամսաթվերից ավելի ուշ ամսաթվին – ա) երբ ներդրումային կազմակերպությունը կամ համատեղ ձեռնարկումը սկզբնապես ճանաչվել է. բ) երբ ասոցիացված կազմակերպությունը կամ համատեղ ձեռնարկումը դարձել է ներդրումային կազմակերպություն և գ) երբ ներդրումային կազմակերպություն հանդիսացող ասոցիացված կազմակերպությունը կամ համատեղ ձեռնարկումը առաջին անգամ դարձել է մայր կազմակերպություն:
- ▶ Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն հետընթաց և ուժի մեջ են մտնում 2018թ. հունվարի 1-ից: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրվում է: Եթե կազմակերպությունը կիրառում է այս փոփոխությունները ավելի վաղ, այն պետք է բացահայտի այդ փաստը: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Խմբի վրա:

ՖՀՄՍ 12 «Այլ կազմակերպություններում մասնակցության բացահայտում»

ՖՀՄՍ 12-ի բացահայտման պահանջների շրջանակի պարզաբանում.

- ▶ Փոփոխությունները պարզաբանում են, որ ՖՀՄՍ 12-ի բացահայտման պահանջները, բացի B10-B16 պարագրաֆներից, կիրառելի են որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված դուստր կազմակերպություններում, համատեղ ձեռնարկումներում կամ ասոցիացված կազմակերպություններում ընկերության բաժնեմասերի (կամ դրանց մի մասի) համար:
- ▶ Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2017թ. հունվարի 1-ից և պետք է կիրառվեն հետընթաց: Փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Խմբի վրա:

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ

Գնահատումների անորոշություն

Խմբի կողմից հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված գումարների վերաբերյալ դեկավարությունը կատարել է հետևյալ առավել կարևոր գնահատումները և դատողությունները.

Հողի և շենքերի վերագնահատում

Հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվում է շուկայական համեմատական մեթոդով: Այսինքն, գնահատողի կողմից իրականացված գնահատումը հիմնված է շուկայական գործարքների գների վրա՝ էականորեն ճշգրտված գույքի բնույթի, գտնվելու վայրի և պայմանների տարբերություններն արտացոլելու համար: Խումբը ներգրավում է անկախ փորձագետների իր գույքերը գնահատելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևոր հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

Եթե համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել ակտիվ շուկայի գների հիման վրա, ապա այն որոշվում է տարբեր գնահատման մոդելների կիրառմամբ, ներառյալ՝ մաթեմատիկական մոդելները: Այդպիսի մոդելների համար ելակետային տվյալները որոշվում են որպես դիտարկվող շուկաների տվյալներ, եթե դա հնարավոր է: Հակառակ դեպքում իրական արժեքի որոշման համար անհրաժեշտ է կիրառել դատողություններ: Լրացուցիչ տեղեկատվություն ներկայացված է Ծանոթագրություն 26-ում:

Վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստ

Խումբը պարբերաբար կատարում է վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների՝ արժեզրկված լինելու վերլուծություն: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը արժեզրկումից վստասերը գնահատելիս օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողություններն այն դեպքերում, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարություն է կրում և համանման վարկառուների վերաբերյալ չկա բավարար փաստացի տեղեկատվություն: Խումբը համանման կերպով գնահատում է ապագա դրամական հոսքերի փոփոխությունները դիտարկվող տեղեկատվության հիման վրա, որը վկայում է վարկառուի պարտավորությունների մարման ոչ բարենպաստ կարգավիճակի, կա՛մ պետական, կա՛մ տեղական տնտեսական պայմանների փոփոխության մասին, որոնք վերագրվում են տվյալ խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման դեպքերին: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատումներ՝ հիմնվելով ակտիվների նկատմամբ համանման վարկային ռիսկի բնութագրերի և վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի խմբերի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշների պատմական տվյալների վրա: Սեփական փորձից ելնելով՝ Խումբը օգտագործում է իր սուբյեկտիվ դատողությունները դիտարկվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի վերաբերյալ տեղեկատվության ճշգրտման համար՝ ընթացիկ իրավիճակը արտացոլելու նպատակով: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներառված վարկերի և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման պահուստը կազմում է 16,911,286 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 15,786,002 հազ. ՀՀ դրամ): Ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է Ծանոթագրություն 9-ում և 10-ում:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2016թ.	2015թ.
Կանխիկ միջոցներ	9,047,604	10,848,358
ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդներ, ներառյալ պարտադիր պահուստները	42,259,904	30,978,385
Այլ բանկերում թղթակցային հաշիվների մնացորդներ	4,268,355	12,343,045
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	55,575,863	54,169,788

Բանկերը պարտավոր են ԿԲ-ում տեղաբաշխել ոչ տոկոսային դրամային ավանդներ (պարտադիր պահուստներ), որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային միջոցների 2%-ի և արտարժույթային միջոցների 18%-ի չափով (2015թ.՝ 20%): Այդ միջոցների ելքագրումն օրենսդրությամբ արգելված չէ, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին ամսական պահուստի գումարը և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին երկշաբաթյա պահուստի գումարը, ապա կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում թղթակցային հաշիվների մնացորդները ներառում են պարտադիր պահուստներ 22,562,725 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2015թ.՝ 24,855,359 հազ. ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Խումբը օգտագործում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքները առևտրային նպատակներով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս որպես սկսիվներ և պարտավորություններ ներկայացված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները.

	2016թ.		2015թ.	
	Պայմանական արժեք	Իրական արժեք	Պայմանական արժեք	Իրական արժեք
Ակտիվներ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Արժութային սվոպ	1,451,820	24,974	-	-
	1,451,820	24,974	-	-
Պարտավորություններ				
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ				
Տոկոսադրույքի սվոպ	-	-	1,209,375	5,262
Արժութային սվոպ	202,989	1,891	1,860,019	46,396
	202,989	1,891	3,069,394	51,658

7. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

Բանկերի նկատմամբ պահանջները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2016թ.	2015թ.
Պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Վարկային քարտերով գործառնությունների գծով դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ –ում	510,000	510,000
Պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ		
Հայկական բանկեր	729,063	-
Օտարերկրյա բանկեր	457,197	455,671
Ընդամենը պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ	1,186,260	455,671
Կանոնավոր կերպով գնումների պայմանագրեր - արտարժութային սվոպ գործարքներ	2,185	1,065
Այլ գումարներ	445,983	216,568
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ		
Հայկական բանկերից ստացվելիք գումարներ	5,947,650	-
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	8,092,078	1,183,304

Բանկերին տրված վարկերը և փոխատվությունները արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 457,197 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 455,671 հազ. ՀՀ դրամ) ավանդների տեսքով տեղաբաշխված է միջազգայնորեն ճանաչված երեք SՀԶԿ բանկերում (2015թ.՝ երեք), որոնք հանդիսանում են Խմբի հիմնական գործընկերները միջազգային գործառնությունների իրականացման գծով:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջբանկային վարկերը ներառում են 729,063 հազ. ՀՀ դրամի չափով վարկ տրամադրված մեկ հայկական բանկի (2015թ.՝ 0):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի հակադարձ հետգնման պայմանագրեր երկու հայկական բանկերի հետ: Այս պայմանագրերի գծով գրավադրված են հայկական պետական պարտատոմսեր 6,204,848 հազ. ՀՀ դրամ իրական արժեքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Խմբի կողմից պահվող

	2016թ.	2015թ.
Պարտքային և այլ ֆիքսված եկամտով գործիքներ		
Պետական պարտատոմսեր		
ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	24,748,207	16,066,103
Կորպորատիվ պարտատոմսեր		
Հայկական ընկերությունների պարտքային արժեթղթեր	451,543	-
Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի պարտքային արժեթղթեր	-	214,920
Բաժնային գործիքներ		
Գնանշված բաժնային արժեթղթեր – միջազգային ընկերություններ	994,217	987,840
Չգնանշված բաժնային արժեթղթեր սկզբնական արժեքով – տեղական ընկերություններ	81,212	81,212
	26,275,179	17,350,075

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով գրավադրված

	2016թ.	2015թ.
Պարտքային և այլ ֆիքսված եկամտով գործիքներ		
Պետական պարտատոմսեր		
ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	-	2,638,083
	-	2,638,083

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2016թ.	2015թ.
Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	34,405,740	36,863,484
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	28,114,847	24,705,329
Ընդամենը կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր	62,520,587	61,568,813
Մանրաձախ հաճախորդներին տրված վարկեր		
Գյուղատնտեսական վարկեր	61,891,722	67,251,487
Սպառողական վարկեր	32,901,696	29,408,536
Վարկային քարտեր	10,997,508	13,280,332
Հիփոթեքային վարկեր	7,785,998	6,924,885
Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	5,929,009	5,452,064
Ընդամենը մանրաձախ հաճախորդներին տրված վարկեր	119,505,933	122,317,304
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	182,026,520	183,886,117
Արժեզրկման գծով պահուստ	(16,804,474)	(15,527,151)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	165,222,046	168,358,966

Բանկի գործունեությունը հիմնականում ուղղված է երկրում գյուղատնտեսության ֆինանսավորմանը: Բանկը տրամադրում է գյուղատնտեսական վարկեր ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, որոնք իրականացնում կամ նախատեսում են իրականացնել գյուղատնտեսական արտադրության կամ մշակման գործունեություն: Գյուղատնտեսական վարկերը տրամադրվում են գյուղատնտեսական երկարաժամկետ ներդրումների, ինչպես նաև կարճաժամկետ ֆինանսավորման կարիքների համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ

Ստորև ներկայացված է 2016թ. ընթացքում վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի տեսակների.

	<i>Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	<i>Մանրածախ հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	12,341,415	3,185,736	15,527,151
Զուտ ծախս	2,366,079	4,425,316	6,791,395
Զուտ դուրսգրումներ	(1,354,328)	(4,159,744)	(5,514,072)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	13,353,166	3,451,308	16,804,474

Ստորև ներկայացված է 2015թ. ընթացքում վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի տեսակների.

	<i>Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	<i>Մանրածախ հաճախորդներին տրված վարկեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	8,878,636	1,203,509	10,082,145
Զուտ ծախս	5,468,442	2,964,804	8,433,246
Զուտ դուրսգրումներ	(2,005,663)	(982,577)	(2,988,240)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	12,341,415	3,185,736	15,527,151

Անհատապես արժեզրկված վարկեր

2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար անհատապես արժեզրկված վարկերի գծով հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմել է 765,858 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 820,952 հազ. ՀՀ դրամ):

Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ

Պահանջվող գրավի տեսակն ու չափը կախված է վարկառուի վարկային ռիսկի գնահատականից: Խմբի կողմից սահմանված են ապահովման միջոցների թույլատրելիության և գնահատման չափորոշիչներ:

Ստորև ներկայացված են ստացված ապահովման միջոցների հիմնական տեսակները.

- ▶ Դրամական միջոցներ և արժեթղթեր՝ արժեթղթերի փոխատվության և հակադարձ հետզման գործարքների դեպքում;
- ▶ Անշարժ գույք, պաշարներ և դեբիտորական պարտքեր՝ կորպորատիվ վարկավորման դեպքում;
- ▶ Ձեռք բերվող բնակտարածք, ոսկյա իրեր և այլն՝ սպառողական վարկավորման դեպքում:

Խումբը նաև ստանում է երաշխիքներ մայր կազմակերպություններից դուստր կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի գծով:

Դեկլարությունն իրականացնում է գրավի շուկայական արժեքի մոնիտորինգ, պահանջում է ապահովման հավելյալ միջոց՝ հիմնական համաձայնագրին համապատասխան, ինչպես նաև հետևում է ստացված ապահովման միջոցների շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման կորուստի պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անհատական արժեզրկման հայտանիշեր ունեցող վարկերի դիմաց Խմբի կողմից պահվող գրավների իրական արժեքը կազմում է 5,525,740 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 7,844,365 հազ. ՀՀ դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Գրավադրված ակտիվներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված 35,126,743 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 32,351,418 հազ. ՀՀ դրամ) համախառն արժեքով վարկեր ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տե՛ս Ծանոթագրություն 15):

Խմբի սեփականությանն անցած գրավ

Հաշվետու տարվա ընթացքում Խմբի սեփականությանն է անցել 376,143 հազ. ՀՀ դրամ գնահատված արժեքով գրավ (2015թ.՝ 121,627 հազ. ՀՀ դրամ), որը ներկայումս Խումբը վաճառում է: Խմբի քաղաքականությունն է օտարել առգրավված գույքը ընդունված կարգով: Ստացված դրամական միջոցներն ուղղվում են չմարված պահանջի նվազեցմանը կամ մարմանը: Խումբը սովորաբար չի զբաղեցնում առգրավված գույքը իր գործունեության ծավալման նպատակով:

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երրորդ կողմ հանդիսացող տասը խոշորագույն վարկառուներին տրամադրված վարկերի գումարը կազմել է 28,878,538 հազ. ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 16%-ը) (2015թ.՝ 25,689,970 հազ. ՀՀ դրամ, համախառն վարկային պորտֆելի 14%-ը): Այդ վարկերի գծով ստեղծվել է պահուստ 11,713,516 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2015թ.՝ 10,773,389 հազ. դրամ):

Վարկերը առավելապես տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	2016թ.	2015թ.
Ֆիզիկական անձիք	119,505,933	122,317,303
Առևտուր	17,797,074	17,568,867
Մուկո և խմիչք	16,495,599	16,438,873
Էներգետիկա	10,152,750	7,517,753
Գյուղատնտեսություն	7,029,201	7,397,488
Արտադրություն	5,407,206	5,729,511
Շինարարություն	4,212,479	4,986,460
Տրանսպորտ	1,237,806	1,629,838
Այլ	188,472	300,024
Արժեզրկման գծով պահուստ	(16,804,474)	(15,527,151)
	165,222,046	168,358,966

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ

	2016թ.	2015թ.
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ		
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	4,784,323	4,169,039
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	6,684,935	7,397,123
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	77,305	96,688
Նվազագույն վարձավճարներ	11,546,563	11,662,850
Մինչև մեկ տարի ժամկետով	(243,995)	(206,095)
Մեկից հինգ տարի ժամկետով	(1,400,760)	(1,550,694)
Հինգ տարուց ավել ժամկետով	(34,014)	(39,994)
Հանած՝ չվաստակած ֆինանսական եկամուտ	(1,678,769)	(1,796,783)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	9,867,794	9,866,067
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(106,812)	(258,851)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	9,760,982	9,607,216

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

	2016թ.	2015թ.
Ֆինանսական վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին	8,768,988	9,351,094
Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	1,098,806	514,973
Համախառն ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	9,867,794	9,866,067
Արժեզրկման գծով պահուստ	(106,812)	(258,851)
Զուտ ներդրումներ ֆինանսական վարձակալությունում	9,760,982	9,607,216

Ստորև ներկայացված է 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի շարժը տեսակների.

	Վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին	Վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	Ընդամենը
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	253,701	5,150	258,851
Արժեզրկման պահուստի զուտ հակադարձում	(98,752)	(878)	(99,630)
Զուտ դուրսգրումներ	(51,689)	(720)	(52,409)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	103,260	3,552	106,812

Ստորև ներկայացված է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների արժեզրկման գծով պահուստի շարժը տեսակների .

	Վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին	Վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	Ընդամենը
Մնացորդը հաշվետու տարվա սկզբին	168,282	2,291	170,573
Արժեզրկման պահուստի գծով զուտ ծախս	167,247	6,323	173,570
Զուտ դուրսգրումներ	(81,828)	(3,464)	(85,292)
Մնացորդը հաշվետու տարվա վերջին	253,701	5,150	258,851

Գրավի և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծություն

(i) *Ֆինանսական վարձակալություն կորպորատիվ հաճախորդներին*

Կորպորատիվ հաճախորդներին տրված ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարները ենթակա են անհատական գնահատման և արժեզրկման ստուգման: Կորպորատիվ հաճախորդի ընդհանուր վարկունակությունը նրան տրամադրված ֆինանսական վարձակալության վարկային որակի կարևոր հայտանիշ է համարվում: Սակայն գրավը կամ վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքները՝ (վարձակալված գույքի նկատմամբ խմբի սեփականության իրավունքը) լրացուցիչ ապահովման միջոց են հանդիսանում:

Ո՛չ ժամկետանց և ո՛չ արժեզրկված ֆինանսական վարձակալության վերադարձելիությունը գլխավորապես կախված է փոխառուի վարկունակությունից, այլ ոչ թե վարձակալված գույքի արժեքից կամ գրավից, և խումբը անպայմանորեն չի վերագնահատում վարձակալված գույքը կամ գրավը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ii) *Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին*

Մանրածախ հաճախորդներին տրված ֆինանսական վարձակալությունը հիմնականում ապահովվում է տրանսպորտային միջոցներով:

Վարձակալված գույքերի իրական արժեք գնահատվում է ֆինանսական վարձակալության սկզբում և չի ճշգրտվում հետագա փոփոխությունների համաձայն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(հազար ՀՀ դրամ)

10. Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ (շարունակություն)

Գրավադրված ակտիվներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք 1,124,588 հազ. ՀՀ դրամ համախառն արժեքով գումարներ (2015թ.՝ 540,035 հազ. ՀՀ դրամ) ծառայում են որպես գրավ այլ փոխառությունների համար (տե՛ս Ծանոթագրություն 15):

Ֆինանսական վարձակալության պորտֆելի տնտեսական և աշխարհագրական վերլուծություն

Կորպորատիվ հաճախորդներին ֆինանսական վարձակալությունները առավելապես տրամադրվել են ՀՀ հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ոլորտներում.

	2016թ.	2015թ.
Արտադրություն	1,482,469	1,327,142
Ծառայությունների ոլորտ	1,442,667	1,606,164
Առևտուր	1,377,557	1,365,334
Շինարարություն	1,243,779	1,240,910
Մնդի և խմիչքի արտադրություն	910,430	1,139,730
Տրանսպորտ	889,247	1,345,770
Գյուղատնտեսություն	629,199	301,660
ՀԷԿ-եր	554,905	762,022
Հանքարդյունաբերություն	117,072	204,787
Այլ	84,287	47,935
Ֆինանսական կազմակերպություններ	37,377	9,640
Ֆինանսական վարձակալություն մանրածախ հաճախորդներին	1,098,805	514,973
	9,867,794	9,866,067
Արժեզրկման գծով պահուստ	(106,812)	(258,851)
	9,760,982	9,607,216

11. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Ստորև ներկայացված է հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների շարժը.

	Հող և շենքեր բարելավում	Վարձակալած գույքի տեխնիկա	Գրասենյակային սարքավորումներ	Կառուցվածքներ և սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Գուղվիլ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/ վերագնահատված արժեք								
2015թ. դեկտեմբերի 31	9,802,498	410,211	4,832,150	2,327,773	475,087	18,132	1,939,210	19,805,061
Ավելացում	340,683	92,784	396,693	467,534	14,553	-	269,058	1,581,305
Օտարում և դուրսգրում	-	-	(31,022)	(91,000)	(6,400)	-	(569)	(128,991)
2016թ. դեկտեմբերի 31	10,143,181	502,995	5,197,821	2,704,307	483,240	18,132	2,207,699	21,257,375
Կուտակված մաշվածություն								
2015թ. դեկտեմբերի 31	-	20,978	2,490,774	1,356,493	354,361	-	304,097	4,526,703
Հաշվետու տարվա մաշվածության	402,198	32,769	514,957	310,546	34,486	-	228,835	1,523,791
Օտարում և դուրսգրում	-	-	(28,442)	(85,961)	(6,400)	-	(564)	(121,367)
2016թ. դեկտեմբերի 31	402,198	53,747	2,977,289	1,581,078	382,447	-	532,368	5,929,127
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք								
2016թ. դեկտեմբերի 31	9,740,983	449,248	2,220,532	1,123,229	100,793	18,132	1,675,331	15,328,248

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ (շարունակություն)

	Հող և շենքեր	Վարձակալած գույքի բարելավում	Գրասենյակային տեխնիկա	Կառուցվածքներ և սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Գույքի	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք/վերագնահատված արժեք								
2014թ. դեկտեմբերի 31	13,744,639	246,539	4,570,073	2,091,306	413,499	18,132	1,500,472	22,584,660
Ավելացում	83,371	163,672	265,852	257,373	74,811	-	1,345,117	2,190,196
Օտարում և դուրսգրում	-	-	(3,775)	(20,906)	(13,223)	-	(906,379)	(944,283)
Վերագնահատման ազդեցությունը շահույթում կամ վնասում	(3,626,421)	-	-	-	-	-	-	(3,626,421)
Վերագնահատման ազդեցությունը այլ համապարփակ եկամուտում	(399,091)	-	-	-	-	-	-	(399,091)
2015թ. դեկտեմբերի 31	9,802,498	410,211	4,832,150	2,327,773	475,087	18,132	1,939,210	19,805,061
Կուտակված մաշվածություն								
2014թ. դեկտեմբերի 31	2,446,834	6,627	2,012,717	1,106,906	330,297	-	950,506	6,853,887
Հաշվետու տարվա մաշվածության	589,249	14,351	481,707	266,678	37,287	-	238,906	1,628,178
Օտարում և դուրսգրում	-	-	(3,650)	(17,091)	(13,223)	-	(885,315)	(919,279)
Վերագնահատման ազդեցություն	(3,036,083)	-	-	-	-	-	-	(3,036,083)
2015թ. դեկտեմբերի 31	-	20,978	2,490,774	1,356,493	354,361	-	304,097	4,526,703
Զուտ հաշվեկշռային արժեք								
2015թ. դեկտեմբերի 31	9,802,498	389,233	2,341,376	971,280	120,726	18,132	1,635,113	15,278,358

Հողի և շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար Խումբը ներգրավել է անկախ փորձագետի: Իրական արժեքը որոշվել է շուկայական տվյալների վրա հիմնված ապացույցների հիման վրա: Վերագնահատումը կատարվել է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին: Շենքերի իրական արժեքի վերաբերյալ ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է Ծանոթագրություն 26-ում:

Եթե հողը և շենքերը գնահատվեին սկզբնական արժեքի մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքը կլիներ հետևյալը.

	2016թ.	2015թ.
Սկզբնական արժեք	10,189,145	9,848,462
Կուտակված մաշվածություն և արժեզրկում	(3,438,281)	(3,036,083)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	6,750,864	6,812,379

12. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից.

	2016թ.	2015թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	1,351,690	29,150
Հետաձգված հարկային ծախս/(փոխհատուցում)՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(397,611)	368,616
Շահութահարկի գծով ծախս	954,079	397,766

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չի ճանաչել դուստր կազմակերպություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկային պարտավորությունները 234,245 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2015թ.՝ 205,354 հազ. ՀՀ դրամ), քանի որ Բանկը ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման ժամկետները, և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունները չեն հակադարձվի մոտ ապագայում:

(հազար ՀՀ դրամ)

12. Հարկում (շարունակություն)

2016թ.-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկի համար կիրառվող դրույքաչափը կազմել է 20% (2015թ.` 20%):

Շահութահարկի արդյունավետ դրույքաչափը տարբերվում է շահութահարկի` օրենքով սահմանված դրույքաչափից: Օրենքով սահմանված դրույքաչափի հիման վրա շահութահարկի գծով ծախսի համաձայնեցումը իրականի հետ հետևյալն է.

	2016թ.	2015թ.
Շահույթ նախքան հարկումը	2,776,832	357,745
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	20%	20%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս` օրենքով սահմանված դրույքաչափով	555,366	71,549
Չսվազեցվող ծախսեր	312,643	326,217
Հարկային նպատակով ճանաչված եկամուտ	86,070	-
Շահութահարկի գծով ծախս	954,079	397,766

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև.

	<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			<i>Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում</i>			
	<i>Ֆինանսական</i>		<i>Այլ</i>	<i>Ֆինանսական</i>		<i>Այլ</i>	
	<i>Մնացորդը 2015թ. հունվարի 1-ին</i>	<i>արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>համապարփակ եկամտի կազմում</i>	<i>Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին</i>	<i>արդյունքների մասին հաշվետվությունում</i>	<i>համապարփակ եկամտի կազմում</i>	
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(64,082)	43,540	-	(20,542)	4,964	-	(15,578)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(142,746)	497	37,385	(104,864)	6,045	(265,054)	(363,873)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(579,726)	(225,299)	-	(805,025)	695,896	-	(109,129)
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	4,620	(49,963)	-	(45,343)	(15,099)	-	(60,442)
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	23,009	(23,009)	-	-	25,720	-	25,720
Հիմնական միջոցներ	(646,273)	235,191	79,818	(331,264)	8,832	-	(322,432)
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	102,755	-	102,755
Հաճախորդներից ներգրավված ավանդներ	-	-	-	-	(2,357)	-	(2,357)
Այլ փոխառություններ	(1,136)	(73,531)	-	(74,667)	6,827	-	(67,840)
Այլ պարտավորություններ	21,173	9,591	-	30,764	(16,542)	-	14,222
Հաջորդ ժամանակաշրջաններ փոխանցվող հարկային վնասներ	705,063	(285,633)	-	419,430	(419,430)	-	-
	(680,098)	(368,616)	117,203	(931,511)	397,611	(265,054)	(798,954)

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2016թ.	2015թ.
Կանխավճարներ վարձակալած գույքի մատակարարներին	650,416	313,246
Այլ ստացվելիք գումարներ	524,863	783,463
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	1,175,279	1,096,709
Բռնագանձված ակտիվներ	1,059,299	755,841
Կանխավճարներ մատակարարներին	299,604	200,683
Պաշարներ	137,493	134,391
Վերադարձված վարձակալած գույք	150,683	112,217
Այլ	216,321	251,043
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,863,400	1,454,175
Հանած` արժեզրկման գծով պահուստ	(544,232)	(31,209)
Ընդամենը այլ ակտիվներ	2,494,447	2,519,675

14. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ավանդները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2016թ.	2015թ.
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
Մանրաձախ	17,137,123	14,285,512
Կորպորատիվ	16,738,340	16,424,955
Ժամկետային ավանդներ		
Մանրաձախ	71,626,703	64,063,244
Կորպորատիվ	17,069,968	12,832,380
Ընդամենը	122,572,134	107,606,091
Որպես ակրեդիտիվների գծով պահվող ապահովման միջոց	40,128	117,463
Որպես երաշխիքների գծով պահվող ապահովման միջոց	124,062	85,415

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ տասը խոշորագույն հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների մնացորդը կազմել է 16,948,239 հազ. ՀՀ դրամ (13.9%) (2015թ.` 21,373,593 հազ. ՀՀ դրամ (19.9%)):

ՀՀ օրենսդրության համաձայն` Խումբը պարտավորվում է հետ վճարել ֆիզիկական անձանց կողմից ներդրված ավանդները ավանդատուի առաջին իսկ պահանջի դեպքում: Այն դեպքում, երբ ժամկետային ավանդների գծով դրամական միջոցները հետ են վերադարձվում ավանդատուին մինչև ժամկետի ավարտը համաձայն ավանդատուի պահանջի, ավանդի տոկոսները վճարվում են ցպահանջ ավանդների տոկոսադրույքներին համապատասխան, եթե պայմանագրով այլ տոկոսադրույքներ նախատեսված չեն:

15. Այլ փոխառություններ

Այլ փոխառությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2016թ.	2015թ.
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից փոխառու միջոցներ	63,059,501	71,216,703
ՀՀ Կառավարությունից փոխառու միջոցներ	36,016,860	33,633,214
Տեղական ֆինանսական կազմակերպություններից փոխառու միջոցներ	1,067,930	654,182
Այլ փոխառություններ	100,144,291	105,504,099

(հազար ՀՀ դրամ)

15. Այլ փոխառություններ (շարունակություն)

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 36,251,331 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 32,891,453 հազ. ՀՀ դրամ) համախառն արժեքով հաճախորդներին տրված վարկեր և ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ հանդիսանում են որպես գրավ ՀՀ Կառավարությունից և հայկական ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ապահովված փոխառությունների համար (տե՛ս Ծանոթագրություններ 9 և 10):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը ունի չորս վարկատուներ (2015թ.՝ հինգ), որոնցից ներգրավված այլ փոխառությունների մնացորդները գերազանցում են կապիտալի 10%-ը: Այդ մնացորդների համախառն արժեքը կազմում է 65,863,718 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 74,198,346 հազ. ՀՀ դրամ):

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված այլ փոխառությունները ներառում են մուրհակներ 19,533,758 հազ. ՀՀ դրամ գումարի չափով (2015թ.՝ 14,605,746 հազ. ՀՀ դրամ), որոնք Խմբի կողմից թողարկվել են ոչ ռեզիդենտ հիմնադրամների համար՝ ֆինանսավորման նպատակներով:

Պարտադիր պայմանների խախտում

2016 և 2015 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը խախտել է ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված վարկային պայմանագրերով նախատեսված որոշ պարտադիր պայմաններ: Համապատասխանաբար միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված 7,298,227 հազ. ՀՀ դրամ գումարի չափով փոխառությունները (2015թ.՝ 7,908,322 հազ. ՀՀ դրամ) դասակարգվել են «մեկ տարվա ընթացքում» կատեգորիայում՝ Ծանոթագրություն 28-ի մարման ժամկետների վերլուծությունում, և «մինչև 3 ամիս» կատեգորիայում՝ Ծանոթագրություն 25-ի իրացվելիության վերլուծությունում:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վավերացման ամսաթվի դրությամբ Խումբը խախտված պարտադիր պայմանի հետ կապված վարկատուի կողմից ստացել է խախտման գծով ներում (կասեցում):

16. Այլ պարտավորություններ

	2016թ.	2015թ.
Կրեդիտորական պարտքեր	1,579,518	1,473,252
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատակազմի նկատմամբ	428,957	341,336
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,008,475	1,814,588
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	546,276	510,240
Կանխավճարներ	461,521	159,719
Պարտքեր ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	54,067	39,238
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,061,864	709,197
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	3,070,339	2,523,785

2016թ.-ի ընթացքում 13,580 հազ. ՀՀ դրամի չափով (2015թ.՝ 0) շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորությունները հաշվանցվել են ընթացիկ հարկային ակտիվների դիմաց:

17. Կապիտալ

Թողարկված կապիտալ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 2,500 սովորական բաժնետոմսերից (2015թ.՝ 2,500 սովորական բաժնետոմսեր), որոնց յուրաքանչյուրի անվանական արժեքը կազմում է 12,000 հազ. ՀՀ դրամ:

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժիններ և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

17. Կապիտալ (շարունակություն)

Պահուստների բնույթը և նպատակը

Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճ

Հողի և շենքերի վերագնահատումից աճը ներառում է մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը դրանց կուտակային դրական վերագնահատված արժեքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային զուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Խմբի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով:

18. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Գործարար միջավայր

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու օրենսդրական համակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը առավելագույն կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ձեռնարկում է համապատասխան միջոցներ ներկայիս իրավիճակում Խմբի գործունեության կայունությունը ապահովելու համար:

Իրավական միջավայր

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Խումբը հանդիսանում է դատական հայցերի և պահանջների առարկա: Ղեկավարության համոզմամբ՝ Նման հայցերի և պահանջների արդյունքում ծագող հնարավոր պարտավորությունները (առկայության դեպքում) Էական բացասական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ հետագա գործունեության արդյունքների վրա:

Հարկային միջավայր

ՀՀ հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ են հաճախակի փոփոխությունները օրենսդրությունում, պաշտոնական հայտարարություններում և դատական որոշումներում, որոնք հաճախ ոչ հստակ և հակասական են և ենթակա տարընթերցումների տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր, տուգանքներ և տոկոսային վճարներ: Հարկային օրենսդրությունը խախտելու դեպքում, լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ, տույժեր և տուգանքներ չեն կարող կիրառվել հարկային մարմինների կողմից, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները ՀՀ-ում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի էական են, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ հիմնված ՀՀ հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների իր մեկնաբանությունների վրա: Սակայն, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբեր լինել, և ֆինանսական վիճակի վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել, եթե տվյալ մարմինները կարողանան պարտադրել իրենց մեկնաբանությունները:

(հազար ՀՀ դրամ)

18. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ (շարունակություն)

Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի պայմանական և պայմանագրային պարտավորությունները ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2016թ.	2015թ.
Վարկային բնույթի պարտավորություններ		
Վարկային գծեր	4,644,872	3,127,888
Վարկային քարտեր	13,244,744	11,252,926
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	3,241,950	3,594,827
	21,131,566	17,975,641
Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորություններ		
Մինչև 1 տարի	698,535	600,023
1-ից մինչև 5 տարի	2,672,473	2,782,450
5 տարուց ավել	530,058	1,480,139
	3,901,066	4,862,612
Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ (մինչև գրավով նվազեցում)	25,032,632	22,838,253
Հանած՝ ակրեդիտիվների գծով ապահովման միջոց հանդիսացող ավանդները (Ծան. 14)	(40,128)	(117,463)
Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ	24,992,504	22,720,790

19. Զուտ տոկոսային եկամուտ

	2016թ.	2015թ.
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	28,732,511	29,582,324
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	1,492,322	1,362,762
Այլ	398,680	277,175
	30,623,513	31,222,261
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	994,108	1,003,883
	31,617,621	32,226,144
Տոկոսային ծախս		
Այլ փոխառություններ	8,151,047	9,231,228
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	5,661,552	4,740,811
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	100,305	1,138,253
Այլ	30,832	82,585
	13,943,736	15,192,877
Զուտ տոկոսային եկամուտ	17,673,885	17,033,267

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ

Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտը ներառում է հետևյալ հոդվածները.

	2016թ.	2015թ.
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	1,710,730	1,740,463
Դրամական փոխանցումներ	600,555	528,504
Բանկային հաշիվների սպասարկման վճարներ	481,505	409,193
Կանխիկացման ծառայություններ	156,879	154,995
Այլ	298,304	432,262
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	3,247,973	3,265,417
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	1,406,577	987,229
Դրամական փոխանցումներ	75,595	67,997
Այլ	158,167	196,963
Միջնորդավճարների գծով ծախս	1,640,339	1,252,189
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ	1,607,634	2,013,228

21. Զուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից

	2016թ.	2015թ.
Զուտ օգուտ արտարժույթի առքուվաճառքից	1,285,720	1,336,147
Զուտ (վնաս)/օգուտ արտարժույթի վերագնահատումից	(318,688)	151,324
	967,032	1,487,471

22. Այլ եկամուտ

	2016թ.	2015թ.
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	2,662,596	1,875,455
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	96,203	9,734
Մարքետինգային գործունեության գծով փոխհատուցում	33,212	34,934
Այլ վնասների փոխհատուցում	46,999	-
Այլ	289,205	248,804
Ընդամենը այլ եկամուտ	3,128,215	2,168,927

23. Այլ գործառնական ծախսեր

Այլ գործառնական ծախսերը ներառում են հետևյալ հոդվածները.

	2016թ.	2015թ.
Շահութահարկից բացի այլ հարկեր	276,643	726,284
Երաշխիքային վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	174,300	130,639
Վարձակալած գույքի օտարումից կորուստ	116,830	146,481
Ինկասացիայի ծախսեր	111,018	117,597
Վարկերի հավաքագրման գծով ծախսեր	106,287	2,515
Քեշբեքերի և վարկային քարտերի բռնումների գծով ծախսեր	97,382	94,657
Ֆինանսական համակարգի հաշտարարի գծով ծախսեր	26,300	28,287
Վճարված տույժեր և տուգանքներ	16,192	59,038
Այլ	139,104	168,069
Այլ գործառնական ծախսեր	1,064,056	1,473,567

(հազար ՀՀ դրամ)

24. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2016թ.	2015թ.
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	644,600	412,572
Հիմնական միջոցների նորոգում և տեխնիկական սպասարկում	554,683	590,338
Գովազդ և մարքեթինգ	389,113	564,014
Անվտանգություն	316,328	305,717
Կոմունալ ծառայություններ և գրասենյակային պարագաներ	264,523	253,446
Կապ	217,046	294,128
Ապահովագրություն	149,298	126,163
Ներկայացուցչական ծախսեր	97,153	132,948
Բարեգործություն	77,132	224,465
Այլ	266,361	330,925
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	2,976,237	3,234,716

25. Ռիսկերի կառավարում

Ներածություն

Ռիսկերը բնորոշ են Խմբի գործունեությանը և կառավարվում են մշտական հայտնաբերման, չափման և մոնիթորինգի գործընթացների միջոցով, որոնք ենթակա են ռիսկերի սահմանաչափերին և մշտական վերահսկողության: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը ունի որոշիչ նշանակություն Խմբի եկամտաբերության հաստատուն մակարդակի պահպանման հարցում, և Խմբի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների շրջանակում ի հայտ եկող ռիսկերի համար: Հիմնական ռիսկերը, որոնք ենթակա է Խումբը, վարկային, իրացվելիության և շուկայական ռիսկերն են: Վերջինս իր հերթին բաժանվում է արտաբաժնային և տոկոսադրույքի ռիսկերի: Խումբը ենթակա է նաև գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի կառավարման գործառույթը ծածկում է նաև այնպիսի բիզնես ռիսկեր, ինչպիսիք են շրջակա միջավայրում, տեխնոլոգիաներում և տնտեսության ճյուղերում փոփոխությունները՝ դրանց հետ առնչություն ունեցող տարբեր ստորաբաժանումների ներգրավման միջոցով:

Ռիսկերի կառավարման համակարգ

Ռիսկերի հայտնաբերման և վերահսկման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի խորհուրդը, սակայն առկա են առանձին անկախ մարմիններ, որոնք պատասխանատու են ռիսկերի կառավարման և մոնիթորինգի համար:

Բանկի խորհուրդը

Բանկի խորհուրդը պատասխանատու է ընդհանուր ռիսկերի կառավարման քաղաքականության, ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և սկզբունքների հաստատման համար:

Գլխավոր գործադիր տնօրեն

Գլխավոր գործադիր տնօրենը պատասխանատու է Խմբում ռիսկերի գործընթացի կառավարման և վերահսկման համար:

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողով

Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը ընդհանուր առումով պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ռազմավարության և դրա իրականացման սկզբունքների, շրջանակների, քաղաքականությունների և սահմանաչափերի մշակման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի հիմնարար խնդիրների համար և կառավարում ու վերահսկում է ռիսկերի հետ կախված համապատասխան որոշումները:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է բոլոր տեսակի ռիսկերի սահմանման, գնահատման, վերահսկողության և կառավարման համար: Անկախ վերահսկման գործընթաց ապահովելու համար յուրաքանչյուր քայլից հետո ներկայացվում է հաշվետվություն:

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժին

Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը պատասխանատու է Խմբի ակտիվների և պասիվների և ընդհանուր ֆինանսական կառուցվածքի կառավարման համար: Այն նաև պատասխանատու է Խմբի ֆինանսավորման և իրացվելիության ռիսկերի համար:

Ներքին աուդիտ

Խմբի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում Ներքին աուդիտի ստորաբաժանման կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Խմբի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում է Աուդիտի հանձնաժողովին:

Ռիսկերի գնահատման և հաշվետվության համակարգեր

Տարբեր ռիսկերի վերլուծության և գնահատման ժամանակ Խումբն ընդունում է անհատական մոտեցում՝ կիրառելով վիճակագրական մոդելներ, զգայունության վերլուծություններ, ինչպես նաև վերլուծելով տարբեր ռիսկային ցուցանիշների դինամիկան և անհրաժեշտության դեպքում ձեռնարկելով համապատասխան միջոցներ: Մոդելները հետագայում փորձարկվում են վավերականության ստուգման նպատակով: Խումբը նաև կիրառում է վատագույն դեպքի սցենարներ, որոնք կառաջանան այն դեպքում, երբ ծայրահեղ դեպքերը, որոնք քիչ հավանական է, որ տեղի կունենան, փաստացի տեղի են ունենում:

Ռիսկերի դիտարկումը և վերահսկումը հիմնականում իրականացվում է Խմբի կողմից հաստատված սահմանաչափերի հիման վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Խմբի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական միջավայրը, ինչպես նաև այն ռիսկի մակարդակը, որը Խումբը պատրաստ է ընդունել՝ լրացուցիչ շեշտադրելով տնտեսության ընտրված ոլորտները: Բացի այդ, Խումբը դիտարկում և գնահատում է ընդհանուր ռիսկին ենթարկվելու առավելագույն մակարդակը բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործունեությունների գծով:

Բոլոր բիզնես ուղղություններին վերաբերող վարկային ռիսկի մասին տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերը վերլուծելու, վերահսկելու և վաղ հայտնաբերելու համար: Այս տեղեկատվությունը ներկայացվում է բացատրվում է Գլխավոր գործադիր տնօրենին, Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովին և բոլոր բիզնես ստորաբաժանումների ղեկավարներին: Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովին ներկայացված հաշվետվությունը ներառում է ընդհանուր վարկային ռիսկին ենթարկվածության վերլուծություն, վարկերի համակենտրոնացման սահմանաչափերի դիտարկման արդյունքները, ճեղքվածքների (GAP) վերլուծություն, VaR գնահատում, իրացվելիության գործակիցներ և նպատակային ցուցանիշների վերլուծություն, սթրես թեստ վերլուծություն, ընդհանուր ռիսկի ախորժակի վերահսկում և ռիսկերի պրոֆիլի փոփոխությունները: Եռամսյակային կտրվածքով մանրամասն հաշվետվություն է ներկայացվում հաճախորդների, տնտեսության և բիզնես ուղղությունների ռիսկերի վերաբերյալ: Ռիսկերի կառավարման հանձնաժողովը քննարկում է ռիսկերի հետ կապված էական խնդիրները և հաստատում քայլերը՝ ուղղված դրանց նվազեցմանը և կառավարմանը: Բանկի խորհուրդը եռամսյակը մեկ ստանում է ռիսկերի համապարփակ հաշվետվություն, ինչը ներառում է անհրաժեշտ ամբողջական տեղեկատվություն Խմբի ընդհանուր ռիսկերը գնահատելու և դրանց մասին եզրակացություն կազմելու համար:

Խմբի բոլոր մակարդակների համար հատուկ հարմարեցված ռիսկերի հաշվետվություններ են պատրաստվում և ներկայացվում, որպեսզի բոլոր բիզնես ստորաբաժանումները ապահովված լինեն լիարժեք, անհրաժեշտ և արդի տեղեկատվությամբ:

Ռիսկերի սահմանաչափերի խախտման դեպքում օրական ահազանգներ են ուղարկվում Խմբի համապատասխան ստորաբաժանումներին, ինչպես նաև Գլխավոր գործադիր տնօրենին, և քննարկվում ու կիրառվում են համապատասխան միջոցներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ներածություն (շարունակություն)

Ռիսկերի նվազեցում

Որպես ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի մաս, Խումբը կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ կառավարելու համար տոկոսադրույքների և արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններից առաջացող ռիսկը, կապիտալի և վարկային ռիսկերը, ինչպես նաև կանխատեսվող գործարքներից առաջացող ռիսկերը:

Խումբը լայնորեն օգտագործում է գրավ՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու նպատակով:

Ռիսկերի գերկենտրոնացում

Ռիսկի համակենտրոնացումը ի հայտ է գալիս այն դեպքերում, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են համանման գործունեություն, կամ երբ գործունեությունը վարում են մեկ աշխարհագրական տարածաշրջանում, կամ երբ գտնվում են համանման տնտեսական գործոնների ազդեցության ներքո, որոնց հետևանքով իրենց պարտավորությունների կատարումը նմանապես է արձագանքում տնտեսական, քաղաքական և այլ պայմանների փոփոխությանը: Ռիսկի համակենտրոնացումները արտացոլում են Խմբի գործունեության արդյունքների համեմատական զգայունությունն այն պայմանների նկատմամբ, որոնք ազդում են որոշակի ոլորտի կամ աշխարհագրական տարածաշրջանի վրա:

Ռիսկի գերկենտրոնացումից խուսափելու նպատակով Խմբի քաղաքականությունը և ընթացակարգերը ներառում են յուրահատուկ սկզբունքներ, որոնք ուղղված են առավելագույն կերպով բազմազանեցված պորտֆել ապահովելուն: Իրականացվում է սահմանված համակենտրոնացման կառավարում:

Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկն այն ռիսկն է, որի պատճառով Խումբը կարող է կրել վնասներ՝ հաճախորդների կամ գործընկերների կողմից պարտավորությունների չկատարման դեպքում: Խումբը իրականացնում է վարկային ռիսկի վերահսկում և կառավարում՝ սահմանելով ռիսկի այն սահմանմանաչափը, որը պատրաստ է ընդունել անհատական գործընկերների և աշխարհագրական ու տնտեսական համակենտրոնացումների համար, ինչպես նաև դիտարկելով զգայունությունը նման սահմանաչափերի նկատմամբ:

Խումբը հաստատել է վարկային որակի ստուգման գործընթաց՝ ապահովելու գործընկերների վարկունակության հնարավոր փոփոխությունների վաղ բացահայտումը, ներառյալ գրավների պարբերաբար վերանայումը: Գործընկերների սահմանաչափերը հաստատված են վարկային ռիսկերի դասակարգման համակարգի միջոցով, որը յուրաքանչյուր գործընկերոջ համար սահմանում է ռիսկի վարկանիշ: Ռիսկերի վարկանիշները ենթակա են պարբերաբար վերանայման: Վարկերի որակի ստուգման գործընթացը Խմբին թույլ է տալիս գնահատել հնարավոր վնասը այն ռիսկերի հետևանքով, որոնց նկատմամբ այն զգայուն է, և ձեռնարկել ուղղիչ գործողություններ:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներից ծագող վարկային ռիսկը ցանկացած պահի սահմանափակվում է ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում ներկայացված դրանց դրական իրական արժեքով:

Վարկային բնույթ ունեցող պարտավորությունների հետ կապված ռիսկեր

Խումբը իր հաճախորդներին ընձեռում է երաշխիքների ստացման հնարավորություն, որոնց գծով Խմբի մոտ կարող է անհրաժեշտություն ծագել հաճախորդների անունից կատարելու վճարումներ: Հաճախորդները նման վճարումները հատուցում են Խմբին՝ ակրեդիտիվների տրամադրման պայմաններին համապատասխան: Նշված պայմանագրերի համաձայն՝ Խումբը կրում է ռիսկեր, որոնք համարժեք են վարկային ռիսկերին, և նվազեցվում են նույն ընթացակարգերի և ռիսկի վերահսկման քաղաքականության վարման շնորհիվ:

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ռիսկի առավելագույն չափը ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության տարրերի վրա, ներառյալ ածանցյալ գործիքները, գտնան և գրավի պայմանագրերի միջոցներով ռիսկը մեղմացնելու ազդեցությունից առաջ, ներկայացված է հաշվեկշռային արժեքով:

Իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական գործիքների դեպքում, հաշվեկշռային արժեքը արտահայտում է ընթացիկ վարկային ռիսկը, բայց ոչ ռիսկի առավելագույն չափը, որը կարող է առաջանալ արժեքի փոփոխությունից:

Ֆինանսական գործիքների յուրաքանչյուր մակարդակի վարկային ռիսկի առավելագույն չափի վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է առանձին ծանոթագրություններում: Ապահովման միջոցների և ռիսկի նվազեցման այլ մեթոդների ազդեցությունը ներկայացված է Ծանոթագրություններ 9-ում և 10-ում:

Վարկերի որակը՝ ըստ ֆինանսական ակտիվի դասերի

Խուճրդը դեկավարում է ֆինանսական ակտիվների վարկային որակը ներքին վարկանիշերի միջոցով: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ տեղ գտած վարկերի հետ կապված հոդվածների բաշխումն ըստ դասերի՝ Խմբում ընդունված ներքին վարկանիշերին համապատասխան:

Ստորև ներկայացված աղյուսակում հաճախորդներին տրված բարձր վարկանիշով վարկերը ներկայացնում են վարկային նվազագույն ռիսկ պարունակող վարկերը, որոնք ունեն նվազագույն վարկային ռիսկ կամ ապահովված են բարձր իրացվելի գրավով (կանխիկ դրամի տեսքով գրավ կամ պետական երաշխիք): Լավ ֆինանսական դրությամբ և վարկի լավ սպասարկմամբ այլ վարկառուները ներառված են ստանդարտ վարկանիշով վարկերում: Ցածր վարկանիշով վարկերի կազմում ներառվում են ժամկետանց վարկերը, որոնք սակայն անհատապես արժեզրկված չեն:

	<i>Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված</i>			<i>Ժամկետանց, բայց ոչ</i>		<i>Ընդամենը</i>
	<i>Բարձր վարկանիշ</i>	<i>Ստանդարտ վարկանիշ</i>	<i>Ցածր վարկանիշ</i>	<i>անհատապես արժեզրկված</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	
2016թ. դեկտեմբերի 31						
Հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր						
- Կորպորատիվ վարկավորում	9,488	44,373,060	-	306,804	4,478,068	49,167,420
- Գյուղատնտեսական վարկեր	22,027	58,103,434	-	1,274,337	-	59,399,798
- Սպառողական վարկեր	155,841	32,022,948	-	236,138	-	32,414,927
- Վարկային քարտեր	217,639	10,320,448	-	186,124	-	10,724,211
- Հիփոթեքային վարկեր	-	7,552,056	-	79,655	-	7,631,711
- Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	-	5,856,019	-	27,960	-	5,883,979
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	-	9,498,409	-	80,941	181,632	9,760,982
	<i>Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված</i>			<i>Ժամկետանց, բայց ոչ</i>		<i>Ընդամենը</i>
	<i>Բարձր վարկանիշ</i>	<i>Ստանդարտ վարկանիշ</i>	<i>Ցածր վարկանիշ</i>	<i>արժեզրկված</i>	<i>Անհատապես արժեզրկված</i>	
2015թ. դեկտեմբերի 31						
Հաճախորդներին տրված գուտ վարկեր						
- Կորպորատիվ վարկավորում	-	40,122,867	-	-	9,104,531	49,227,398
- Գյուղատնտեսական վարկեր	704	63,171,351	-	1,584,529	-	64,756,584
- Սպառողական վարկեր	159,116	28,671,937	-	278,808	-	29,109,861
- Վարկային քարտեր	231,713	12,607,716	-	184,381	-	13,023,810
- Հիփոթեքային վարկեր	-	6,729,729	-	120,801	-	6,850,530
- Ոսկու գրավադրմամբ վարկեր	-	5,360,832	-	29,951	-	5,390,783
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	-	9,273,299	-	127,162	206,755	9,607,216

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ժամկետանց վարկերն ու փոխառություններն ընդգրկում են այն վարկերն ու փոխառություններն, որոնք ժամկետանց են մի քանի օր կամ չեն հանդիսանում անհատապես արժեզրկված: Ժամկետանց վարկերի վերլուծությունն ըստ ժամկետների, հաշված վճարման ուշացման պահից, ներկայացված է հաջորդիվ:

Ժամկետանց, բայց անհատապես ոչ արժեզրկված վարկերի վերլուծությունը՝ ըստ վճարման ուշացման ժամկետների, ֆինանսական ակտիվների դասերի կտրվածքով.

2016թ. դեկտեմբերի 31	Մինչև 30 օր	31-60 օր	61-90 օր	90 օրից առավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
Կորպորատիվ վարկավորում	66,004	66,106	64,304	110,390	306,804
Գյուղատնտեսական վարկեր	111,584	648,163	302,913	211,677	1,274,337
Սպառողական վարկեր	117,873	46,846	28,441	42,978	236,138
Վարկային քարտեր	86,947	28,158	21,127	49,892	186,124
Հիփոթեքային վարկեր	26,084	19,160	79	34,332	79,655
Ոսկու գրավադրամաբ վարկեր	15,713	2,287	4,876	5,084	27,960
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	21,050	2,356	1,225	56,310	80,941
Ընդամենը	445,255	813,076	422,965	510,663	2,191,959

2015թ. դեկտեմբերի 31	Մինչև 30 օր	31-60 օր	61-90 օր	90 օրից առավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր					
Գյուղատնտեսական վարկեր	118,124	1,007,520	240,145	218,740	1,584,529
Սպառողական վարկեր	164,699	51,495	33,719	28,895	278,808
Վարկային քարտեր	127,942	22,216	12,024	22,199	184,381
Հիփոթեքային վարկեր	49,335	35,536	15,840	20,090	120,801
Ոսկու գրավադրամաբ վարկեր	10,315	4,971	2,269	12,396	29,951
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	54,365	2,423	593	69,781	127,162
Ընդամենը	524,780	1,124,161	304,590	372,101	2,325,632

Արժեզրկման գնահատում

Վարկերի արժեզրկումը գնահատելու հիմնական գործոնները հետևյալն են՝ արդյոք տոկոսների և մայր գումարի վճարումները ժամկետանց են ավելի քան 90 օր, արդյոք հայտնի են գործընկերների որևէ ֆինանսական դժվարությունների, նրանց վարկային վարկանիշի նվազման կամ պայմանագրի սկզբնական պայմանների խախտման դեպքեր: Խուճաբան արժեզրկման գնահատումն իրականացնում է երկու պահուստների մակարդակով՝ անհատական և խմբային հիմունքներով գնահատվող պահուստներ:

Անհատապես գնահատվող պահուստներ

Խուճաբան անհատապես սահմանում է յուրաքանչյուր անհատապես էական վարկի պահուստի ստեղծման անհրաժեշտությունը: Պահուստների չափի որոշման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ հանգամանքները. գործընկերոջ գործարար-ծրագրի կայունությունը, ֆինանսական բարդությունների ծագման դեպքում նրա ունակությունները բարելավելու գործունեության արդյունքները, սևանկացման պարագայում՝ կանխատեսվող ստացվելիք գումարները և ակնկալվող վճարման ենթակա շահաբաժինների գումարները, ֆինանսական օգնության ներգրավման հնարավորությունը, ապահովման միջոցի իրացման արժեքը, ինչպես նաև դրամական միջոցների ակնկալվող ժամկետները: Արժեզրկումից վնասները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ կամ ավելի հաճախ, եթե չնախատեսված իրավիճակը պահանջում է ավելի մեծ ուշադրություն:

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Խնդրային հիմունքով գնահատվող պահուստներ

Անհատապես էական չհանդիսացող վարկերի, ներառյալ՝ վարկային քարտերը, հիփոթեքային վարկերը և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես էական, բայց անհատապես արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշեր չունեցող վարկերի գծով պահուստները գնահատվում են խնդրային հիմունքներով: Պահուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, այդ թվում յուրաքանչյուր վարկային պորտֆել թեստավորվում է առանձին:

Խնդրային հիմունքով գնահատման դեպքում որոշվում է պորտֆելի արժեզրկումը, որը կարող է տեղի ունենալ նույնիսկ անհատական արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշերի բացակայության դեպքում: Արժեզրկումից վնասները որոշվում են հետևյալ տեղեկատվության հիման վրա. պորտֆելի գծով նախորդ ժամանակաշրջանների վնասները, ընթացիկ տնտեսական պայմանները, մոտավոր ժամանակահատվածը՝ սկսած հնարավոր կորստի պահից մինչև այն պահը, երբ կհաստատվի, որ այն պահանջում է անհատապես գնահատվող արժեզրկման պահուստի ստեղծում, ինչպես նաև, ստացման ենթակա ակնկալվող գումարները և ակտիվի արժեզրկումից հետո արժեքի վերականգնումը: Ստորաբաժանման դեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում այդ ժամանակահատվածի որոշման համար, որը կարող է տևել մինչև մեկ տարի: Այնուհետև արժեզրկման պահուստը ստուգվում է Խմբի քաղաքականությանը համապատասխանության տեսանկյունից՝ Բանկի վարկային ստորաբաժանման կողմից:

Խմբի ֆինանսական ակտիվների մեծամասնությունը տեղաբաշխված է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այդ ռիսկի զսպման նպատակով դեկավարությունն ապահովել է ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրներ՝ ի լրումն արդեն իսկ գոյություն ունեցող բանկային ավանդների հիմնական բազայի, իրականացնում է ակտիվների կառավարում՝ հաշվի առնելով իրացվելիությունը, և ապագա դրամական հոսքերի և իրացվելիության օրական վերահսկողություն: Այդ գործընթացը ներառում է ակնկալվող դրամական միջոցների գնահատում և առաջնակարգ ապահովման միջոցի առկայություն, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորման ստացման համար:

Խումբը ունի բարձր իրացվելի և տարատեսակ ակտիվների պորտֆել, ինչը դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում հեշտությամբ կիրացվի: Խումբը ունի նաև վարկային գծեր, ինչից այն կարող է օգտվել իրացվելիության կարիքների դեպքում: Բացի այդ, Խումբը ՀՀ ԿԲ-ում պահում է դրամային ավանդ (պարտադիր պահուստ), որի գումարը կախված է հաճախորդներից ներգրավված միջոցների ծավալից:

Խումբը գնահատում և կառավարում է իրացվելիությունը հիմնականում առանձին կազմակերպությունների մակարդակով՝ հիմնվելով ԿԲ-ի կողմից սահմանափակ նորմատիվների վրա: Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ նորմատիվները կազմել են՝

	<i>Սահմանային արժեք</i>	<i>2016 թ., %</i>	<i>2015 թ., %</i>
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ընդհանուր ակտիվներ)	Նվազագույնը 15%	29.42%	28.49%
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	Նվազագույնը 60%	219.75%	218.70%

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների՝ պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների հիման վրա: Բացառություն են կազմում առևտրային ածանցյալ գործիքները, որոնք ներկայացված են իրական արժեքով առանձին սյունակում, ինչպես նաև համախառն մարվող ածանցյալ գործիքները, որոնք ներկայացված են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Պարտավորությունները, որոնք ենթակա են ցպահանջ մարման, դասակարգվում են այնպես, ինչպես եթե մարման պահանջը ներկայացված լիներ ամենավաղ հնարավոր ամսաթվով: Սակայն Խումբը գտնում է, որ շատ հաճախորդներ չեն պահանջի վճարումը այն ամենավաղ հնարավոր ամսաթվի դրությամբ, որով Խումբը պարտավորված կլինի կատարել վճարումը, և աղյուսակը չի արտացոլում ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ հաշվարկված Խմբի կողմից՝ անցյալ ժամանակաշրջաններում ավանդները պահանջելու պատմական վիճակագրության հիման վրա:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Առևտրային ածանցյալ գործիքներ			Ավելի քան 5 տարի		Ընդամենը
	Մինչև 3 ամիս	3-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը	
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ջուտ մարվող իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	1,891	-	-	-	-	1,891
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	34,543	-	-	-	34,543
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	59,327,694	53,889,831	12,665,073	7,030,584	132,913,182
Այլ փոխառություններ	-	9,426,533	25,542,656	75,592,533	3,728,519	114,290,241
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,008,475	-	-	-	2,008,475
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	1,891	70,797,245	79,432,487	88,257,606	10,759,103	249,248,332
Վարկերի բնույթի պարտավորություններ	-	21,131,566	-	-	-	21,131,566
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Ջուտ մարվող իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	51,658	-	-	-	-	51,658
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	-	23,339	-	-	-	23,339
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	2,502,489	-	-	-	2,502,489
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	57,546,711	42,860,089	9,042,783	5,830,787	115,280,370
Այլ փոխառություններ	-	25,075,413	34,989,974	57,545,085	2,497,975	120,108,447
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	1,810,190	-	-	4,398	1,814,588
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ	51,658	86,958,142	77,850,063	66,587,868	8,333,160	239,780,891
Վարկերի բնույթի պարտավորություններ	-	17,975,641	-	-	-	17,975,641

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Իրացվելիության ռիսկ և ֆինանսավորման կառավարում (շարունակություն)

Մարման ժամկետների վերլուծությունը չի արտացոլում այն ընթացիկ հաշիվների միջոցների պատմական կայունությունը, որոնց վերադարձը սովորաբար տեղի է ունենում ավելի երկար ժամանակահատվածի ընթացքում, քան ներկայացված է վերոնշյալ աղյուսակում: Այդ մնացորդները աղյուսակում ներառված են մինչև 3 ամիս մարման ժամկետ ունեցող գումարներում:

Պահանջները հաճախորդների նկատմամբ ներառում են ֆիզիկական անձանցից ներգրավված ժամկետային ավանդները: ՀՀ օրենսդրության համաձայն Բանկը պարտավոր է հետ վճարել նման ավանդները ավանդատուի առաջին իսկ պահանջով: Վերոնշյալ աղյուսակում այդ ավանդները դասակարգված են ըստ մարման ժամկետների:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է՝ շուկայական պայմանների, ներառյալ արտարժույթի փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և բաժնային գործիքների գների փոփոխության արդյունքում:

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը Խմբի ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Ստորև ներկայացված աղյուսակը ցույց է տալիս Խմբի ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքի հնարավոր հավանական փոփոխությունների նկատմամբ, բոլոր այլ փոփոխական մեծությունները հաստատուն լինելու դեպքում:

Ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության զգայունությունը իրենից ներկայացնում է տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունը մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա, որը հաշվարկվել է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների նկատմամբ: Կապիտալի զգայունությունը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսադրույքների թույլատրելի փոփոխությունների հանդեպ հաշվարկվում է՝ վերագնահատելով հաստատուն տոկոսադրույքով վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները՝ հիմնվելով այն ենթադրության վրա, որ առկա են եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժեր:

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2016 թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2016 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2016 թ.</i>
Հայկական դրամ	3.70%	(248,081)	(356,132)
ԱՄՆ Դոլար	1.00%	(52,266)	(421,626)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2016 թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2016 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2016 թ.</i>
Հայկական դրամ	3.70%	248,081	356,132
ԱՄՆ Դոլար	1.00%	52,266	421,626

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի ավելացում 2015 թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2015 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2015 թ.</i>
Հայկական դրամ	1.00%	–	–
ԱՄՆ Դոլար	1.00%	(252,005)	(486,845)

<i>Արժույթ</i>	<i>Բազիսային կետերի նվազում 2015 թ.</i>	<i>Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն 2015 թ.</i>	<i>Կապիտալի զգայունություն 2015 թ.</i>
Հայկական դրամ	1.00%	–	–
ԱՄՆ Դոլար	1.00%	252,005	486,845

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքով ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է: Ղեկավարությունը սահմանել է արտարժույթային ռիսկերի սահմանաչափեր՝ հիմնվելով ԿԲ կողմից սահմանված նորմատիվների վրա: Ղիքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են այն արժույթները, որոնցով դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ունի էական արժույթային ռիսկեր դրամական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կատարված վերլուծությունը արտահայտում է ՀՀ դրամի նկատմամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության վրա, երբ այլ փոփոխական արժեքները հաստատուն են (կախված արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության նկատմամբ ոչ առևտրային դրամական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի զգայունությունից): Կապիտալի վրա ազդեցությունը չի տարբերվում ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվության վրա ազդեցությունից: Բացասական գումարները արտացոլում են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազումը, դրական գումարները՝ պոտենցիալ զուտ աճը:

Արժույթ	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունը % 2016թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2016թ.	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունը % 2015թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2015թ.
ԱՄՆ դոլար	6.00%	122,725	10.00%	258,708
ԱՄՆ դոլար	(6.00%)	(122,725)	(10.00%)	(258,708)
Եվրո	11.00%	63,000	14.00%	117,063
Եվրո	(11.00%)	(63,000)	(14.00%)	(117,063)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը համակարգի խափանման, աշխատակազմի կողմից թույլ տրված սխալների, խարդախությունների կամ արտաքին գործոնների հետևանքով հնարավոր կորուստի ռիսկն է: Երբ ներքին վերահսկողության համակարգը դադարում է գործել, գործառնական ռիսկերը կարող են վնաս հասցնել համբավին, ունենալ իրավական հետևանքներ կամ բերել ֆինանսական վնասներ: Խումբը չի ենթադրում, որ բոլոր գործառնական ռիսկերը վերացված են, սակայն ներքին վերահսկողության համակարգի օգնությամբ և հնարավոր ռիսկերի որոշման և համապատասխան ռեակցիայի միջոցով Խումբը կարող է կառավարել նման ռիսկերը: Ներքին վերահսկողության համակարգը նախատեսում է պարտավորությունների արդյունավետ բաժանման, մուտքի թույլատվության, համադրման և հաստատման ընթացակարգեր, աշխատակազմի ուսուցում և գնահատում՝ այդ թվում ներքին աուդիտի միջոցով:

26. Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքի չափման գործընթացներ

Խմբի ղեկավարությունը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, օրինակ՝ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, ներդրումային գույքի և շենքերի համար, այնպես էլ իրական արժեքի ոչ պարբերաբար չափման քաղաքականությունը, օրինակ՝ վաճառքի համար պահվող ակտիվների համար:

Արտաքին գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների գնահատման համար, ինչպիսիք են գույքերը, առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը և ածանցյալ գործիքները: Արտաքին գնահատողների ներգրավումը որոշվում է ղեկավարության կողմից: Ընտրությունը կատարվում է՝ հիմնվելով այնպիսի չափանիշների վրա, ինչպիսիք են շուկայի մասին տեղեկացվածությունը, վարկանիշը, անկախությունը և մասնագիտական ստանդարտների պահպանումը:

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքի չափման գործընթացներ (շարունակություն)

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է այն ակտիվների և պասիվների արժեքների փոփոխությունները, որոնք ենթակա են վերագնահատման Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համաձայն: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Խմբի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունը յուրաքանչյուր համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ՝ որոշելու համար տվյալ փոփոխության հիմնավորված լինելը:

Իրական արժեքի հիերարխիա

Իրական արժեքի վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտման նպատակով Խումբը առանձնացրել է ակտիվների և պարտավորությունների դասեր՝ հիմնվելով ակտիվների և պարտավորությունների բնույթի, առանձնահատկությունների, ռիսկերի, ինչպես նաև իրական արժեքի հիերարխիայի վրա:

	<i>Իրական արժեքի չափումը՝ օգտագործելով</i>			<i>Ընդամենը</i>
	<i>Ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (1-ին մակարդակ)</i>	<i>Էական դիտարկելի ելակետային տվյալներ (2-րդ մակարդակ)</i>	<i>Էական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (3-րդ մակարդակ)</i>	
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	24,974	-	24,974
- Ածանցյալ պարտավորություններ	-	(1,891)	-	(1,891)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	25,199,750	-	25,199,750
- Բաժնային գործիքներ	994,217	-	-	994,217
Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է				
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	156,853,320	156,853,320
Պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է				
- Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	-	118,747,644	118,747,644
Իրական արժեքի չափումը՝ օգտագործելով				
	<i>Ակտիվ շուկայում գնանշվող գներ (1-ին մակարդակ)</i>	<i>Էական դիտարկելի ելակետային տվյալներ (2-րդ մակարդակ)</i>	<i>Էական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (3-րդ մակարդակ)</i>	<i>Ընդամենը</i>
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Իրական արժեքով չափվող ակտիվներ և պարտավորություններ				
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքներ				
- Ածանցյալ պարտավորություններ	-	(51,658)	-	(51,658)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	18,919,106	-	18,919,106
- Բաժնային գործիքներ	987,840	-	-	987,840
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ՝ հող և շենքեր				
-	-	-	9,802,498	9,802,498
Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է				
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	161,021,178	161,021,178
Պարտավորություններ, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է				
- Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	-	-	104,758,428	104,758,428

(հազար ՀՀ դրամ)

26. Իրական արժեքի չափում (շարունակություն)

Իրական արժեքով չարտացոլված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը

Ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և հաճախորդների ընթացիկ հաշիվների և ավանդների, մոտ են հաշվեկշռային արժեքներին: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 81,212 հազ. ՀՀ դրամ հաշվեկշռային արժեքով (2015թ.՝ 81,212 հազ. ՀՀ դրամ) վաճառքի համար մատչելի չգնանշված բաժնային արժեթղթերի իրական արժեքը չի կարող որոշվել:

Ստորև ներկայացված աղյուսակում ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերի հաշվեկշռային և իրական արժեքները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Հաշվեկշռային արժեք 2016թ.	Իրական արժեք 2016թ.	Չճանաչված եկամուտ/ (ծախս) 2016թ.	Հաշվեկշռային արժեք 2015թ.	Իրական արժեք 2015թ.	Չճանաչված եկամուտ/ (ծախս) 2015թ.
Ֆինանսական գործիքներ						
Հաճախորդներին տրված վարկեր	165,222,046	156,853,320	(8,368,726)	168,358,966	161,021,178	(7,337,788)
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	122,572,134	118,747,644	3,824,490	107,606,091	104,758,428	2,847,663
Ընդամենը չճանաչված՝ իրական արժեքում փոփոխություններ			(4,544,236)			(4,490,125)

Գնահատման մեթոդներ և ենթադրություններ

Ստորև նկարագրված են այն մեթոդներն ու ենթադրությունները, որոնք օգտագործվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում իրական արժեքով արտացոլված ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը որոշելու համար, ինչպես նաև իրական արժեքով չարտացոլված այն հողվածների իրական արժեքը որոշելու համար, որոնց իրական արժեքը բացահայտվում է:

Ակտիվներ, որոնց իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին

Ենթադրվում է, որ իրացվելի և մարման կարճ ժամկետ (մինչև երեք ամիս) ունեցող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքը մոտավորապես համարժեք է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Սույն ենթադրությունը նաև կիրառվում է ցպահանջ ավանդների և անժամկետ խնայողական հաշիվների նկատմամբ:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, որոնք գնահատվում են օգտագործելով շուկայական ելակետային տվյալներ, հիմնականում տոկոսային և արժույթային սվոպեր են և արտարժույթային ֆորվարդ պայմանագրեր: Ամենահաճախ կիրառվող գնահատման մեթոդները ներառում են ֆորվարդների գնորոշման և սվոպ մոդելներ՝ օգտագործելով ներկա արժեքի հաշվարկներ: Այս մոդելները հաշվի են առնում տարբեր ելակետային տվյալներ, ինչպիսիք են՝ գործընկերների վարկունակությունը, արտարժույթի սփոթ և ֆորվարդ դրույքները և տոկոսադրույքի կորը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Գնահատման մեթոդների և գնորոշման մոդելների միջոցով գնահատված վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթերը հիմնականում բաղկացած են ՀՀ Կառավարության պարտատոմսերից: Այդ արժեթղթերը գնահատվում են եկամտաբերության կորի միջոցով, ինչը ընդգրկում է շուկայի կողմից դիտարկելի և ՀՀ ԿԲ կողմից իրապարակված տվյալներ:

(հազար ՀՀ դրամ)

28. Ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետների վերլուծություն

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված է ակտիվների և պարտավորությունների վերլուծությունը, ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Խմբի պայմանագրային չզեղչված պարտավորությունների մարման վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 25-ում՝ «Ռիսկերի կառավարում»:

	2016թ.			2015թ.		
	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը	Մեկ տարվա ընթացքում	Մեկ տարուց ավել	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	55,575,863	-	55,575,863	54,169,788	-	54,169,788
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	-	24,974	24,974	-	-	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	7,124,881	967,197	8,092,078	217,633	965,671	1,183,304
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	9,059,692	17,215,487	26,275,179	2,926,838	17,061,320	19,988,158
Հաճախորդներին տրված վարկեր	40,153,387	125,068,659	165,222,046	45,640,246	122,718,720	168,358,966
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	4,497,440	5,263,542	9,760,982	3,723,087	5,884,129	9,607,216
Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում	-	263,639	263,639	-	243,032	243,032
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	15,328,248	15,328,248	-	15,278,358	15,278,358
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	234,387	-	234,387	1,504,741	-	1,504,741
Այլ ակտիվներ	1,659,631	834,816	2,494,447	1,517,226	1,002,449	2,519,675
Ընդամենը	118,305,281	164,966,562	283,271,843	109,699,559	163,153,679	272,853,238
Իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	1,891	-	1,891	51,658	-	51,658
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	34,543	-	34,543	23,339	-	23,339
Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	-	-	-	2,500,627	-	2,500,627
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	108,272,874	14,299,260	122,572,134	97,084,398	10,521,693	107,606,091
Այլ փոխառություններ	28,748,411	71,395,880	100,144,291	29,998,581	75,505,518	105,504,099
Շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորություններ	54,596	-	54,596	-	-	-
Շահութահարկի գծով հետաձգված պարտավորություններ	-	798,954	798,954	-	931,511	931,511
Այլ պարտավորություններ	2,927,663	142,676	3,070,339	2,523,785	-	2,523,785
Ընդամենը	140,039,978	86,636,770	226,676,748	132,182,388	86,958,722	219,141,110
Զուտ	(21,734,697)	78,329,792	56,595,095	(22,482,829)	76,194,957	53,712,128

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ» ստանդարտի համաձայն կողմերը համարվում են կապակցված, եթե կողմերից մեկը հնարավորություն ունի վերահսկել կամ նշանակալի ձևով ազդել մյուս կողմի գործառնական և ֆինանսական որոշումների վրա: Կողմերի կապակցված լինելը որոշելիս հաշվի է առնվում կողմերի փոխհարաբերությունների բովանդակությունը, այլ ոչ միայն դրանց իրավական ձևը:

Կապակցված կողմերը կարող են այնպիսի գործարքների մեջ մտնել, որոնք չէին իրականացվի ոչ կապակցված կողմերի միջև, և կապակցված կողմերի միջև իրականացվող գործարքների գներն ու պայմանները կարող են տարբերվել ոչ կապակցված կողմերի հետ գործարքների գներից և պայմաններից:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնությունների գծով մնացորդները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

	2016թ.		2015թ.	
	Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ
Համախառն չմարված վարկեր հունվարի 1-ի դրությամբ	-	444,962	-	472,661
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	352,627	-	397,104
Տարվա ընթացքում վարկերի մարումներ	-	(373,884)	-	(426,205)
Այլ շարժեր	-	1,381	-	1,404
Համախառն չմարված վարկեր դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	425,086	-	444,964
Հանած՝ արժեզրկման գծով պահուստը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	(2,126)	-	(2,224)
Զուտ չմարված վարկեր դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	422,960	-	442,740
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	549,036	-	789,020
Տարվա ընթացքում ներգրավված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	-	2,052,734	-	1,821,207
Տարվա ընթացքում մարված ավանդներ և ընթացիկ հաշիվներ	-	(1,794,590)	-	(2,067,234)
Այլ շարժեր	-	10,333	-	6,043
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	817,513	-	549,036
Պայմանագրային պարտավորություններ և տրված երաշխավորություններ	-	46,300	-	53,000
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	110,876	1,243,664	3,410,070	222,776

Ստորև ներկայացված է կապակցված կողմերի հետ գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը.

	2016թ.		2015թ.	
	Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ	Նշանակալի ազդեցություն ունեցող բաժնետերեր	Առանցքային ղեկավար անձնակազմ և նրանց ընտանիքի անդամներ
Տոկոսային եկամուտներ վարկերի գծով	-	21,060	-	21,021
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	-	40,948	-	41,759

(հազար ՀՀ դրամ)

29. Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ (շարունակություն)

Ղեկավար անձնակազմին փոխհատուցումները հետևյալն են.

	2016թ.	2015թ.
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ փոխհատուցումներ	1,031,329	474,530

30. Դուստր կազմակերպություններ

2015 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են հետևյալ դուստր կազմակերպությունը.

Դուստր կազմակերպություն	Բաժնեմաս/ ձայների քանակ, %	Գործունեության հիմնական վայր	Գրանցման երկիր	Գործունեության բնույթ
«ԱԳԲԱ Լիզինգ» ՎԿ ՓԲԸ	54%	Հայաստանի Հանրապետություն	Հայաստանի Հանրապետություն	Վարկային կազմակերպություն

Ստորև ներկայացված է դուստր կազմակերպության ամփոփ ֆինանսական տեղեկատվությունը: Սույն տեղեկատվությունը ներկայացնում է գումարները՝ մինչև ներխմբային բացառումները:

	2016թ.	2015թ.
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	183,310	59,187
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	3,388,390	1,898,026
Ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարներ	9,908,575	9,863,446
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	344,600	352,717
Ընթացիկ հարկային ակտիվներ	-	21,462
Այլ ակտիվներ	867,208	464,319
	14,692,083	12,659,157
Ընդամենը ակտիվներ		
Պարտավորություններ		
Բանկերից ստացված վարկեր	1,958,672	985,849
Այլ փոխառություններ	8,616,385	8,233,961
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ	54,595	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	55,579	43,872
Այլ պարտավորություններ	537,246	225,141
	11,222,477	9,488,823
Սեփական կապիտալ		
Բաժնետիրական կապիտալ	1,175,215	1,175,215
Զբաղիչված շահույթ	2,294,391	1,995,119
	3,469,606	3,170,334
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ	14,692,083	12,659,157

(հազար ՀՀ դրամ)

30. Դուստր կազմակերպություններ (շարունակություն)

	2016թ.	2015թ.
Տոկոսային եկամուտ	1,203,737	1,195,805
Տոկոսային ծախս	(571,190)	(577,154)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	632,547	618,651
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտ	145,514	135,895
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախս	(30,371)	(10,746)
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով զուտ եկամուտ	115,143	125,149
Զուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	(17,520)	(14,742)
Այլ գործառնական եկամուտ	72,111	156,106
Այլ գործառնական ծախս	(140,200)	(316,536)
Գործառնական եկամուտ	662,081	568,628
Արժեզրկման գծով պահուստի հակադարձում/(ծախս)	63,913	(204,779)
Աշխատակազմի գծով ծախսեր	(234,977)	(189,592)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	(90,821)	(100,935)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	400,196	73,322
Շահութահարկի գծով ծախս	(100,924)	(72,821)
Շահույթ տարվա համար	299,272	501
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	299,272	501
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից	(1,235,834)	2,146,411
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	(24,572)	(2,621)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից	1,374,704	(2,229,390)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	114,298	(85,600)

31. Ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում

Խումբն ունի բաժնեմաս Ամունդի-Ակբա Ասեթ Մենեջմենթ ՓԲԸ-ում, որտեղ Խմբին է պատկանում բաժնետոմսերի 49%-ը (2014թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 49%): Ասոցիացված կազմակերպությունը հիմնադրվել է 2013թ.-ին և կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Ասոցիացված կազմակերպության հիմնական գործունեությունը պարտադիր կենսաթոշակային ֆոնդերի կառավարումն է, ինչը վերահսկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից: 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներդրման հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 263,639 հազ. ՀՀ դրամ (2015թ.՝ 243,032 հազ ՀՀ դրամ):

32. Կապիտալի համարժեքություն

Խմբի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են՝ համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է վերահսկողի կողմից սահմանված պահանջներին, և որ Խումբն ապահովում է ամուր վարկային վարկանիշ և ուժեղ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու նպատակով:

Խումբը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումներ տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Խումբը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

(հազար ՀՀ դրամ)

32. Կապիտալի համարժեքություն (շարունակություն)

ՀՀ Կենտրոնական բանկը սահմանում և վերահսկում է Բանկի կապիտալի նկատմամբ պահանջներ:

Խումբը որպես կապիտալ է ճանաչում այն հոդվածները, որոնք կարգավորման համաձայն սահմանվում են որպես կապիտալ վարկային կազմակերպությունների համար: ՀՀ ԿԲ-ի՝ կապիտալի նկատմամբ պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի դրույթների վրա, Բանկի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը (Նորմատիվային կապիտալի գործակից) չպետք է գերազանցի սահմանված նվազագույն մակարդակը: 2015 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ նվազագույն մակարդակը կազմել է 12%: 2015 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի ընդհանուր կապիտալի գործակիցը համապատասխանում է պարտադիր պահանջներին:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խմբի կապիտալի համարժեքության Նորմատիվը, որը հաշվարկվել է 1988թ. Բազելյան համաձայնագրի դրույթների համաձայն՝ հաշվի առնելով շուկայական ռիսկը ընդգրկելու գծով հետագա փոփոխությունները, կազմել է՝

	2016թ.	2015թ.
1- ին դասի կապիտալ	46,070,451	45,547,257
2 -րդ դասի կապիտալ	4,237,483	3,110,297
Ընդհանուր կապիտալ	50,307,934	48,657,554
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	224,668,916	226,482,359
Ընդամենը կապիտալ՝ որպես արտահայտված ռիսկով կշռված ակտիվներից տոկոս (ընդհանուր կապիտալի գործակից)	22.39%	21.48%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի՝ առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով: